

flacăra

anul XXXII
31 (1468)
VINERI
5 AUGUST
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

CONSĂTUIREA DE LUCRU PE PROBLEMELE MUNCII ORGANIZATORICE ȘI POLITICO-EDUCATIVE OBIECTIV PRIORITAR — FORMAREA OMULUI NOU

(Comentariul in pag. 3)

Ivan Patzaichin — eroul exemplar al muncii pentru triumful tricolorului românesc

Din nou despre cazul
și cazurile
lui Nicolae Panait

— pag. 7 —

„Eu cred în obsedantul
«de ce nu»!“
— interviu cu scriitorul
Radu Cosășu

— pag. 9 —

Un copil și-a pierdut
părinții și drumul drept

— pag. 18 —

Scrisoare deschisă
către un om modest
și de acțiune

— pag. 2 —

Cine pune „în priză“
primul automobil
electric?

— pag. 6 —

Elegie cu Ovidiu

Pe mine insumi în ceilalți mă caut
Ajuns și eu să am un singur dor
Cind marea cintă pe un cosmic flaut
De toate amintirile ce mor

Și-n oase simt amurg incetșor
Și virsta-doua încă o mai laud
Dar parcă și renase, parcă și mor
Sint curajos atit cit sint precaut

Pe pleoape marea-mi vindecă epave
Și algele palate moi imi fac
Și pescăruși țipind în tonuri grave
Sint farmacia unui singur leac

Acela de-a-ți rosti din veac în veac
Ovidiu, trist poet al mării Ave!

ADRIAN PĂUNESCU ■
Eforie Nord, 4 august 1983

Edificăm România, edificându-ne pe noi înșine

Scrisoare deschisă către un om modest și de acțiune

Deși nu ne cunoaștem încă, sau poate tocmai de aceea, mă folosesc de acest prilej pentru a mă adresa dv. pe această cale nu numai pentru că mi-ați refuzat plăcerea de a vă cunoaște personal, ci și din niște motive care merită a fi făcute publice. Dacă până în dimineața zilei de marți 2 august știam puține lucruri despre întreprinderea Electroaparataj din București, pe care o conduceți ca director din 1969, după cele câteva ore petrecute la dv. cunoștințele mele despre ea s-au înmulțit, dar nu în așa măsură încât curiozitatea gazetărească de a vă cunoaște să se stingă. Dar s-o luăm metodic, inginereste, chiar dacă subsemnatul nu face parte din breasia aceea.

Ce știam despre

întreprinderea

Electroaparataj

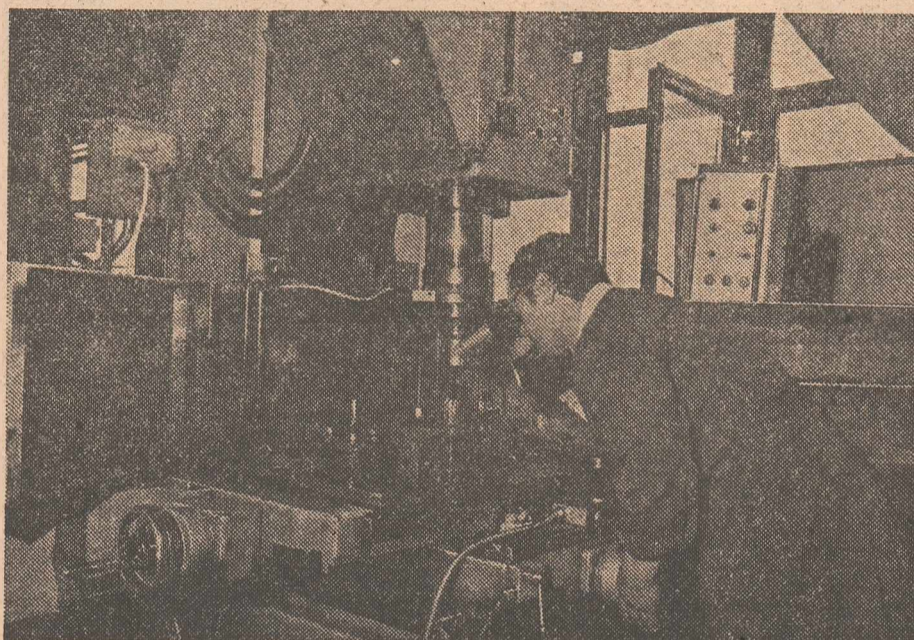
Cu mai mulți ani în urmă o anchetă pe care o făceam despre niște derbedei m-a adus în incinta acestei întreprinderi unde lucra un tinăr (numele lui nu-l mai știu, s-a retras în anonim, dar fie ca urmașii lui să moștenească lumea cum se zice despre cei buni printre care vă consider și pe dv.), care luase, în faptul nopții, apărarea unei tinere ce devenise obiectul agresiunii unor huligani, undeva la periferia Bucureștiului. A doua oară i-am cunoscut pe oamenii de aici la o acțiune de muncă patriotică, într-o duminică, pregătind o grădina de zarzavaturi pe la Fundeni, unde fusese până atunci un loc de depozitare gunoaielor. Faptul că, după ce în incinta întreprinderii amenajaseră spații de zarzavaturi se depășeau acum la mulți kilometri de fabrică pentru a pregăti alte terenuri din care unii dintre ei — și nu toți cei ce a fi vrut — aveau să preia apoi loturi personale pentru grădinarit, m-a făcut să meditez la performanța istorică pe care o realizăm dind producții industriale în ramuri de vîrf cu oameni care, în majoritate, n-au pierdut încă dragostea de pămînt! Ce mai știam? Că în 1981 și 1982 Electroaparatajul a fost decorat, prin înalt decret prezidențial, cu Ordinul Muncii clasa întâi, iar în prezent e tot în fruntea întrecerii socialiste în subramura construcției de utilaje pentru automatizări.

Iată ce știu acum

În momentul în care veniți în fabrică, mi se spune, vă schimbați hainele și vă dați la lund, cum se zice, deși mai drept e a spune că vă mutați biroul, devenit ambulant, în secțiile și compartimentele întreprinderii, acolo unde e drept să se dea lupta pentru nou, că nu vă place publicitatea, așa cum avea să-mi spună inginerul șef Mihai Huhulescu, „câci publicitatea e folosită, deseori, pentru a ascunde lipsurile”, și dacă nu vă place publicitatea nu vă găsiți nici timp pentru ziariști. Desigur că mi s-a dat politicoasă asigurări că sinteți într-o ședință, că aveți urgențe cu nu știu ce aparate, botezate bizar pentru un intrus etc. Chiar dacă am fost intrigat, am acceptat scu-

zele — și absențele fac parte din viața gazetarului, nu-i așa? — și am pornit-o prin fabrică împreună cu inginerul șef. Realizările sînt impresionante și le înfățișez ca atare. În ultimii ani au fost asimilate numeroase produse noi: seria de întrerupătoare AMRO (automate românești pentru protecția motoarelor), ASRO (automate românești pentru protecția spațiilor de distribuție electrică), seria de demaroare pentru pornirea motoarelor electrice, de la puteri mici la cele mai mari, siguranțe automate pentru locuințe și hale industriale, întrerupătoare automate concepute după cerințele și după documentația beneficiarilor externi etc. Aproape un sfert din producția fabricii e destinată exportului și ar fi inutil să dăm lista beneficiarilor externi. Indirect, întreprinderea participă la export și prin produsele realizate în municipiul Alexandria ca și la întreprinderea Automatica București. Conducerea întreprinderii s-a ocupat ca produsele sale să capete atestate internaționale, făcându-le și astfel competitive pe plan extern.

În 1948, la naționalizare, îmi spune inginerul șef care a încărunțit în fabrică,

ca și dv., presupun, tovarășe director dînsul a venit ca proaspăt absolvent al Politehnicii în 1950, iar dv. un an mai târziu, Electroaparatajul însemna o serie de mici ateliere, astăzi dispărute, care produceau aparate foarte vechi și de mult uzate moral chiar pentru acea vreme. Întreprinderea de azi e alta. Și așa cum se întîmplă în industria modernă cu cele mai bune exemplare ale ei și ea a prăsit noi întreprinderi cum sint cele de la Titu și Botoșani, de la Buzău și Mediaș. Toți acești „pui” au fost ocrotiți material și moral de uzina-mamă și dacă ei nu s-au poticnit în anii de început meritul e și al celor ce i-au moșit nu prin telefon, ci acolo pe teren, în halele și laboratoarele noilor întreprinderi. De unde se vede că numai așa exemple bune pot fi și ele molipsitoare...

În domeniul tehnologiei lupta pentru promovarea noului a înscris rezultate spectaculoase. Unele dintre ele le-am

văzut trecînd prin secțiile și laboratoarele întreprinderii. Utilaje noi, moderne, multe dintre ele automatizate, cu un design modern întîlnești peste tot și ești tentat să crezi că ele sînt produse de firme celebre în construcțiile de mașini și nicidecum realizate prin autoutilare. Un compartiment specializat în acest domeniu, o „mică fabricuță” (cred că se iartă pleonasmul interlocutorului cînd el e izvorit din tandrețe), cum mi se spune, format din 50 de oameni la proiectare și 200 la execuție, produce anual utilaje de vreo 30 milioane lei, evitînd astfel importul și contribuind la creșterea productivității, la îmbunătățirea calității produselor. Am văzut mașini automate de sudat contacte, de sudat rezistențe pe bimetal, de înșurubat, de bercluit și nituit, mașini cu care orice întreprindere modernă s-ar simți mîndră să le aibă în dotare. Nici mașinile vechi n-au fost neglijate și e suficient să amintesc de introducerea fotocelulelor pentru creșterea protecției muncii și a productivității.

Organizarea optimă a producției a presupus restudierea fluxurilor tehnologice, restudierea transportului intern prin evitarea încrucișărilor, restudierea benzilor de montaj, precum și a maga-

supuse testărilor produse din aceeași serie pentru a vedea dacă n-au suferit modificări negative de-a lungul timpului.

— Cum s-ar zice, ca să fac o comparație, asigurați ca spectacolul de teatru cu numărul 100 să șemene cu premiera, nu?

— Exact. Și dacă se poate să-i fie superior.

Ce-aș mai vrea să aflu...

După cum se vede din acest tablou (ariditatea lui nu aparține numai reportierului) mă puteam declara mulțumit cu ceea ce știu acum despre Electroaparataj, chiar dacă n-am putut lua contact cu dv. tovarășe director. Și, totuși, regretul de a nu vă fi cunoscut a crescut și mai mult după ce am aflat cite ceva și despre personalitatea dv. Am aflat: că sinteți extrem de activ, extrem de modest (mi-am dat seama prin refuzul de a cunoaște un gazetar, deși nu aș fi vrut să vă sîciți un întrebări, ci să vă văd cum vă petreceți dimineața, adică cu ce probleme se confruntă un director ca să împună colaboratorilor săi noul), mi s-a spus că sinteți foarte obiectiv („e foarte important pentru un director să poată păstra coeziunea colectivului pentru ca toți să tragă într-un singur sens” — mi s-a spus), că sinteți sever („e împacă obiectivitatea cu severitatea, căci sint și buni și răi printre oameni”, sau că oamenii sînt și buni și răi — parcă mi se sugera), că vreți să fiți întodeauna informat despre orice („orice abatere este cel puțin sesizată, iar orice faptă în plus peste datoria de serviciu evidențiată”), am mai aflat că vă place să luați parte la toate activitățile întreprinderii, că fiind director de atîția ani nu v-ați descalificat ca inginer („asta-i ambiția noastră, a celor din conducerea întreprinderii, mi s-a spus, de a arăta subalternilor că avem o soluție tehnică pentru fiecare problemă; acest atuu obligă subalternul să vină cu o idee superioară, stimulează la el dorința de a ne întrece. Asta la CEPECA am învățat-o!”, mi-a spus-o inginerul șef) etc.

După cum vedeți, tovarășe director Pa-naite Drăguș, fără să vă fi privit vreodată în ochi vă cunosc și de publicitate nu se poate fugi. Și la urma-urmei gîndind de ea nu faceți loc limbuțiilor, stimulează tovarășe director? Nu credeți că și din realizări putem învăța și nu numai din lipsuri, cum zic unii pe ici pe colo, mai iuți de limbă? Ar mai fi și alte întrebări pe care sper că le vom lămurii împreună și una dintre ele ar fi următoarea: ce s-a întîmplat în întreprinderea dv. între 1973 și 1981, adică după ce Electroaparatajul a fost decorat de două ori cu Ordinul Muncii clasa I au urmat 8 ani pînă cînd următorul bilanț republican să vă situeze din nou pe locul I. De ce? Mi s-a spus că problemele care se pun acum în economie au încercat colectivul dv. cu cîțiva ani mai devreme. Acceptînd această explicație mă gîndesc cit de utilă ar fi o discuție pe această temă, căci, nu-i așa?, și exemplele pozitive pot și trebuie să fie molipsitoare. Ar mai fi și alte întrebări, inclusiv problemele cu care se confruntă un director angajînd oamenii la biruința noului, dar pînă la o posibilă întîlnire cu dv. sint nevoit să mă opresc aici asigurîndu-vă de nepotolita curiozitate profesională a lui

VARTAN ARACHELIAN ■

Părinți și copii

Din vremea cît a făcut armata la pomperi, la Piatra Neamț, își aduce aminte de ziua cînd a luat foc spitalul, cum s-a repezit într-acolo, era șef de țevă, a urcat pe acoperișul prin care țîșneau flăcările, niște grinzi s-au rupt, a căzut în podul clădirii pe un strat de jeratic și-a început să stingă întii vatra aceea încinsă de sub el și să-și facă drum către o ușă metalică. Ușa era încuiată. L-a ajutat să reziste un plutonier Lupașcu, care se afla jos, la mașină, dînd apel care urca prin furtun presiune maximă, pînă a izbutit cineva să întoarcă pe dinafară cheia. După întîmplarea aceea norocoasă Stan D. Gheorghe ar putea să spună că el asta a făcut, pînă la 43 de ani, a căutat să deschidă niște uși iar ușile s-au deschis în cele din urmă, chiar dacă greu, uneori numai prin propria-i strădanie, cînd cheia se afla de partea lui, dar de multe ori prin strădania celor aflați de partea cealaltă. Încă nu știe și nu va ști niciodată dacă a văzut el aievea sau doar l-a povestit mai târziu mama lui despre vadul prin care au trecut împreună apa Buzăului către corturile taberei unde se instalase o subunitate de reparații auto, în drum către front, și cum acolo taică-său, Dumitru, mecanic de meserie, l-a luat în brațe și i-a dat o frîntură de ciocolată și citeva bucățele de zahăr cubic. Avea pe-atunci 2 ani și jumătate și nu implinise 3 cînd de pe urma tatălui lui a venit „foaie de dispărut”. Cu pensia IOVR și cu ce câștiga spălînd rufele altora, maică-sa n-a avut nevoie de mila ni-

mănuși ca să-l crească dar altfel, spune el, s-a simțit tot timpul ocrotit, pînă în clasa a șaptea a ieșit întodeauna cu premiul întii iar statul i-a dat bursă chiar și pe timpul vacanțelor de vară. Iar cînd a venit vremea să-și aleagă o meserie, întîmplarea norocoasă ca și deschiderea la timp a ușii metalice din podul spitalului de la Piatra Neamț a făcut ca la Buzău să se înființeze Școala medie tehnică de chimie, pe lângă întreprinderea de mase plastice, care se afla în construcție, și transformarea ei, doi ani mai târziu, în școală profesională, nu i-o fi necăjit decît pe copiii bijuteriilor din piața Dacia, el a fost mulțumit că primea gratuit îmbrăcăminte și încălțăminte. Și-acum, de cite ori se duce la Buzău, pe la maică-sa, care are 64 de ani și nu s-a mai recăsătorit, toată viața și-a așteptat bărbatul, el trece pe lângă școala aceea, care între timp a devenit Școala elementară nr. 4, și i se pare mică dar pentru el a fost mare. Acolo, în clasa de mecanici de aparate de măsură și control, a trecut un prag dincolo de care a simțit că, oricite uși ar mai avea să deschidă, cheia se găsește de cele mai multe ori de partea unde se află el. După ce a venit la București, însurîndu-se cu Cornelia, pe care o cunoștea de pe cînd era elev și își petrecea vacanțele la bunici, la Buzău, Stan D. Gheorghe a urmat Liceul Cantemir, la seral, a absolvit apoi o școală de maiștri și de mai mulți ani conduce o formație de 25 de oameni, răspunzînd de asistența tehnică din atelierul nr. 1, malaxoare, cel mai greu din întreprinderea de mase plastice aflată lângă piața Obor. Din PVC și plastifianți se fac aici granule de zeci de feluri de mase plastice, din care celelalte ateliere ale întreprin-

derii produc mil de repere pentru industria electrotehnică sau construcția de mașini, între care piese pentru automobilele Dacia și Olcit, sau diverse așa-numite „b.l.c.”, bunuri de larg consum. Astfel de bunuri a avut și are și el în casă, numai casă a avut demult dar nu poate spune că are, de fapt, decît de curînd. Și cînd vorbește așa, știe el ce vorbește. La început a primit o cameră de șase metri pătrați pe Lizeanu, acolo i s-a născut primul copil, Liliانا, apoi a primit un apartament confort patru în Prelungirea Ferentari, unde au mai apărut un băiat, o fată și încă un băiat, așa că a cerut o casă mai bună și apropiată de întreprindere, dar a cerut, nu s-a plîns, și după ce-a făcut un schimb cu socrii a ajuns prin Militari, în alt capăt al orașului, pierdea o oră și jumătate pe drum și și-a cumpărat o răblă de minimobraz pe care a reparat-o singur iar după aceea, din nou, fără să se plîngă, a cerut doar, și în cele din urmă i s-a dat chiar în primăvara acestuia an un apartament cu patru camere pe Mihai Bravu, frumos, încăpător, sănătos, la doi pași de întreprindere. Fiindcă e adevărat, zice el: dreptatea vine, dar trebuie s-o și aștepti. Între timp a fost nevoie ca nevastă-sa, muncitoare la Electronica, să rămînă casnică, să vegheze la creșterea copiilor, o muncă nu mai ușoară decît face el la întreprindere, de unde aduce lunar 3.000 și citeva sute, plus alocațiile, plus unele sporuri, citeodată, și nădejdea investită în niște inovații care încă n-au fost plătite, dar au fost aplicate, iar una dintre ele, o bobină pentru instalația de transport pneumatic, condiționează bunul mers al atelierului unde valoarea producției e de vreo 40 de milioane pe lună. Dar după

ce spune că e adevărat că-și numără de două ori banii, nu în speranță că ar ieși mai mulți ci pentru a fi sigur că nu sînt mai puțini, maistrul recunoaște că pentru copiii lui, pe care nu i-a răsfățat niciodată, nu s-a dat în lături de la nici o cheltuielă utilă. S-a imprumutat de la C.A.R. și 3.000 de lei a dat ca să ia o vioră bună pentru Liliانا, elevă în clasa a XII-a la Liceul George Enescu. Pentru fata cea mică a trebuie să cumpere pian. A dibuit unul la un general care ședea într-o vilă prin cartierul Floreasca și nu s-a dat bătut cînd a aflat că prețul era 25.000, chiar dacă n-avea bani nici pe jumătate. O săptămînă s-a tot dus pe-acolo și ofta, pînă l-a înduioșat pe generalul acela care nici nu ținea atît la bani cît să fie convins că pianul, o veche amintire de familie, încape pe mîini bune, pentru un copil talentat. A trebuit ca Isabela, fata lui Stan D. Gheorghe, să susțină un mic recital în fața generalului așezat comod într-un fotoliu, pentru ca prețul să se reducă la mai puțini bani chiar decît avea tatăl ei în buzunar. Numai băiatul a trebuit să fie mulțumit cu viora pe care i-o dăduse școala. Asta pentru că, zice maistrul, în privința lui s-a strădui să nu se lase „jurat de peisaj”, nu l-a lăsat la școala de muzică decît pînă într-o optă, apoi l-a dat la liceul de pe lângă uzina Semănătoarea iar de curînd l-a adus chiar la el în întreprindere, unde ține să-l învețe să devină un bun matrișor și că omul trebuie să fie pentru cel dimprejur-i nu o ușă peste un intuitiv jilav ci către o undă de aer proaspăt peste un prag de lumină.

DUMITRU ELIADE ■

Consfătuire de lucru în problemele muncii organizatorice și politico-educative

Marti și miercuri la Mangalia a avut loc, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o consfătuire de lucru în problemele muncii organizatorice și politico-educative. În prezidiul consfătuirii, împreună cu conducătorul partidului și statului, au luat loc tovarășii Elena Ceaușescu, tovarășii Iosif Banc, Emil Bobu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Petre Lupu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pătan, Dumitru Popescu, Ilie Verdet, Miu Dobrescu, Petru Enache, Nicu Ceaușescu, Suzana Gâdea, Ana Mureșan, Ion Stolan, Gheorghe Stoica. La consfătuire au participat primii secretari și secretarii pentru problemele organizatorice și de propagandă ai comitetelor județene de partid, șefii secțiilor organizatorice și de propagandă ale comitetelor județene, șefi de secție adjuncți și șefi de sectoare de la C.C. al P.C.R., alți activiști ai Comitetului Central al partidului, conducători ai organizațiilor de masă și obștești, ai Ministerului Educației și Învățământului, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Comitetului pentru problemele consiliilor populare, conducerele uniunilor de creație, cadre de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, de la Consiliul politic superior al armatei și Consiliul politic al Ministerului de Interne, redactorii șefi ai presei centrale.

Avind un pronunțat caracter de lucru, consfătuirea a analizat, în ședințe plene și pe grupe, modul în care au acționat organele și organizațiile de partid pentru mobilizarea oamenilor muncii de la orașe și sate în vederea realizării sarcinilor pe 1983, an decisiv pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor actualului cincinal, în condițiile îndeplinirii neabătute a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului. Pornind tocmai de la aceste sarcini și obiective, consfătuirea de lucru de la Mangalia a stabilit măsuri politice și organizatorice de mare importanță, având menirea de a asigura creșterea rolului și influenței organelor și organizațiilor de partid în toate sectoarele vieții politice, economice și sociale a României.

Una din problemele importante dezbătute a fost munca organizatorică. Participanții la consfătuire au evidențiat experiența acumulată de organizațiile de partid în domeniul muncii organizatorice în vederea întăririi răspunderii și exigenței comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, pentru folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale de care dispune societatea noastră în momentul de față, pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și financiare, a timpului de muncă, pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități. Legat de aceasta, a fost subliniată preocuparea comitetelor județene, municipale, orașenești și comunale pentru creșterea forței de mobilizare a organizațiilor de partid în realizarea prevederilor de plan la toți indicatorii pe acest an și pe întregul cincinal, în aplicarea consecventă a principiilor noului mecanism economico-financiar. La realizările obținute în toate sectoarele de activitate, munca organizatorică a adus o contribuție de seamă. Totodată însă, în această muncă s-au manifestat și o serie de neajunsuri. Organele și organizațiile de partid au fost criticate pentru că nu s-au implicat permanent, cu fermitate, în îndeplinirea sarcinilor economice prioritare și n-au intervenit întotdeauna, prin pîrghiile muncii organizatorice și politice, pentru îndeplinirea integrală și ritmică a planului în industrie, agricultură, construcții, transporturi, a producției destinate exportului, a indicatorilor de calitate și eficiență, pentru realizarea în cele mai bune condiții a programului de autoconducere și autoaprovizionare a populației. Evidențiind neajunsurile care s-au manifestat, participanții la dezbateri s-au referit la măsurile ce trebuie întreprinse pentru îmbunătățirea în continuare a muncii organizatorice, a stilului și metodelor de lucru, pentru lichidarea neîntirzată a stărilor de lucruri negative, pentru ridicarea întregii activități la nivelul actualelor cerințe calitative.

O atenție deosebită s-a acordat la consfătuire modul în care sînt transpuse în viață importanțele obiective stabilite în domeniul activității teoretice, ideologice și politico-educative. În acest domeniu, eforturile cele mai mari au fost îndreptate în direcția perfecționării stilului, a metodelor organelor și organizațiilor de partid, ale tuturor factorilor educaționali în conducerea unitară a muncii politico-

ideologice, în vederea sporirii contribuției acestora la ridicarea nivelului ideologic al membrilor de partid, al tuturor oamenilor muncii, în îmbunătățirea activității de educare patriotică, revoluționară a maselor, pentru mobilizarea tuturor forțelor națiunii la realizarea planului de dezvoltare economico-socială a țării, la îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. La consfătuire s-a subliniat că un rol de cea mai mare însemnătate în orientarea întregii activități teoretice și practice pe tărîmul muncii politico-ideologice și culturale îl are Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1982 — document programatic care a deschis noi perspective preocupărilor celor ce lucrează în acest sector, pentru ridicarea nivelului conștiinței socialiste a maselor în actuala etapă de dezvoltare a țării.

Dar și în legătură cu activitatea politico-ideologică și cultural-educativă s-au manifestat lipsuri, legate nemijlocit de deficiențele în munca unor organe și organizații de partid care n-au acordat totdeauna însemnătatea cuvenită eficienței acestei activități. Participanții la consfătuire au făcut propuneri în scopul înlăturării neajunsurilor semnalate și s-au angajat să acționeze în modul cel mai energic pentru îndeplinirea Programului de măsuri privind îmbunătățirea activității ideologice și politico-educative, adoptat recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care asigură îndeplinirea neabătută a hotărîrilor Plenarei din iunie 1982, ale Conferinței Naționale a partidului, a tezelor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, să determine ridicarea nivelului muncii de propagandă la înălțimea rolului acesteia în educarea patriotică a maselor, în întărirea unității și frăției tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în promovarea fermă a principiilor eticii și echității socialiste, în înarmarea tuturor cetățenilor cu concepția științifică, revoluționară a partidului nostru despre lume și viață, în formarea omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului.

În ceea ce privește politica de cadre, la consfătuire s-a scos în evidență că sub conducerea și îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, această politică a cunoscut o îmbunătățire continuă

în concordanță cu cerințele dezvoltării economice și sociale a țării. S-a manifestat o preocupare crescîndă pentru promovarea de cadre cu temeinică pregătire profesională și politică, cu un dezvoltat simț de răspundere, hotărîte și capabile să îndeplinească sarcinile încredințate, pentru numirea în funcții de conducere a unor oameni bine pregătiți politic, ideologic și profesional, cinstiți și devotați partidului și poporului. În munca de cadre s-au manifestat însă și lipsuri. Participanții au relevat că, în lumina hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele și organizațiile de partid au luat măsuri pentru perfecționarea continuă a activității în acest sector.

În cadrul consfătuirii, ținînd seama de necesitatea afirmării tot mai puternice a rolului conducător al partidului, de sarcinile complexe ale construcției socialismului în țara noastră, s-au formulat numeroase propuneri menite să determine îmbunătățirea activității în aceste domenii de mare însemnătate, să ridice întreaga muncă de partid la nivelul exigențelor de calitate și eficiență stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale Partidului Comunist Român.

Aclamat cu putere de cei prezenți, la consfătuire a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea conducătorului partidului și statului nostru a fost urmărită cu deosebită atenție și subliniată în repetate rînduri cu puternice aplauze.

Desfășurate într-un moment cînd întregul popor român cinstește cu mîndrie patriotică împlinirea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, care a marcat începutul epocii celei mai rodnice din istoria patriei noastre, lucrările consfătuirii de la Mangalia au reafirmat sentimentele de nefermă dragoste, stimă și recunoștință ale întregii noastre națiuni față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui gîndire revoluționară, profund originală, și vastă experiență, politico-organizatorică și-au pus cu strălucire amprenta pe toate marile îndepliniri ale acestor ani.

ION CODRU ■

O uzină cît un oraș

La întreprinderea Mecanică fină din București își desfășoară activitatea 7100 de oameni ai muncii. Dacă ne-am imagina că acești oameni împreună cu familiile lor s-ar muta miine într-un loc izolat ei ar constitui un oraș, nu prea mare e drept, dar un oraș cu tot ce e necesar pentru o viață civilizată și frumoasă, un oraș în care toți oamenii se cunosc între ei, se salută ori de cîte ori se întîlnesc, care muncesc împreună, se distrează împreună de cîte ori au prilejul, unde copiii de cînd se nasc și pînă încep să muncesc își au rostul lor, în care oamenii pot să învețe, să se desăvîrșesc.

Discutînd cu sociologul Constantin Neagu, vicepreședinte al Comitetului sindicalului, ne-am dat seama că această minunată comunitate formată din oamenii muncii din întreprindere este mîndră și conștientă de forța și valoarea ei. Ca în toate întreprinderile din țara noastră și aici media de vîrstă este cea a tineretii. Grija reală, concretă față de om se manifestă simplu și direct, la obiect, obiectul nefiind altul decît însuși omul. Oamenii nu sînt tineri numai ca vîrstă, ci și ca mod de a vedea lumea. Inițiativa și punerea ei rapidă în practică sînt la loc de cinste. Făcînd parte din familia celor de la Mecanică fină, ai un sentiment de siguranță, de ocrotire. Trebuie doar să fii cinstit și muncitor. Restul vine de la sine.

Ce ne-a prilejuit această introducere? Să-l lăsăm pe sociologul Constantin Neagu să ne descrie în cîteva cuvinte viața oamenilor de la Mecanică fină.

— Întreprinderea este fruntașă în întrecerea socialistă. Ocupăm locul doi pe

centrală și locul trei pe minister. Așa cum este normal, activitatea de producție ocupă primul loc în preocupările noastre. Preocupările sindicatului, ale organizației frontului și democrației socialiste, U.T.C., Comisiei de femei, conduse de P.C.R., au pe lîngă preocupările legate de activitatea de producție și unele privind ridicarea calității vieții, pentru o viață mai plăcută, mai bogată în satisfacții. În întreprindere funcționează două microcantine și o cantină restaurant la care iau masa 4600 de oameni. Sînt bine aprovizionate de I.A.P.L. Izvorul Rece. De trei luni am organizat bufete volante care duc direct la locul de muncă în pauza de prînz gustări calde și reci, prăjituri, răcoritoare. Fiind marfă, e și vinzare. Într-un drum un asemenea bufet vinde de 3000 de lei. Se cîștigă timp. Avem două cămine de nefamiliști cu 500 de locuri în care locuiesc nu numai oamenii noștri. Un cămin l-am cedat vecinilor noștri de la Aversa. Avem în grijă o grădiniță cu program săptămînal și de zi. Îi asigurăm întreținerea, rezolvăm problemele gospodărești, aprovizionarea cu alimente. I-am făcut un gard nou și am amenajat o grădiniță proprie de zarzavat. Sîntem afiliați la creșele sectorului. Nu avem probleme privind rezolvarea cererilor tuturor. În privința locuințelor stăm de asemenea foarte bine. În fiecare an se repartizează de la fondul de stat în jur de 50 de apartamente. Preluăm de la constructor scări întregi cărora le facem instalațiile, finisajul. Le predăm la cheie, cum se zice. Cît despre locuințele proprietate personală, cine le mai ține socială? Săptămînal, aproximativ 5000 de

oameni au asigurate bilete la spectacole prin noi sau prin difuzorii teatrelor. Lunar organizăm excursii în țară. În fiecare trimestru se organizează excursii în străinătate. La multe din ele avem bilete gratuite pentru fruntași în producție. Avem o bază sportivă și de agrement, cu plajă și terenuri sportive unde organizăm concursuri sportive în cadrul Daciadei, unde în sezon au loc spectacole artistice susținute de formații artistice și interpreți profesioniști, reuniuni cu bufet și muzică. Bineînțeles și un grătar, în cea mai bună tradiție. Anul acesta am dus acolo 15 corturi care au asigurată toată dotarea. Doritorii se înscriu și pot sta acolo gratuit peste noapte. Între 1 iunie și 1 septembrie avem posibilitatea să cazăm la Eforie Nord, în cele 20 de căsuțe construite de noi, 3 serii lunare. Lîngă Diham, în Bucegi, am montat 10 corturi de trei persoane, dotate cu tot ce trebuie, inclusiv inventarul sportiv. La mare cazarea este 150 lei, iar la munte este gratuită.

Clubul întreprinderii are o activitate diversă și este solicitat. Nu trebuie să ne rugăm de nimeni să-l frecventeze. Cineclub, foto, bibliotecă, șubah, remi, dans. Echipa de șah a întreprinderii este în divizia A. Din păcate, echipa de fotbal, care activa în divizia C, a retrogradat. Ne pare rău, dar așa e sportul: cei slabi retrogradează, cei buni promovează. Sperăm să revenim în divizie în sezonul viitor. Formațiile artistice și soliștii de muzică ușoară au ajuns pînă în finala pe țară. Echipa de teatru amator este instruită de Elena Popescu Golgoțiu, brigada artistică de Alexandru Constantin de la Televiziune iar orchestra de Geri Podgoreanu de la Teatrul de estradă. Cineclubul „Micron”, unde se realizează filme proprii din viața întreprinderii și de producție este condus de un inginer

de-al nostru, Dorin Goagă. S-a însurat de curînd și a lăsat-o mai ușurel cu filmele, dar sperăm să-și revină. Avem și un cenaclu literar, „Fintina Mioriței” — proză mai puțină, poezie mai multă. Intenționăm să publicăm o culegere cu cele mai bune poezii. Lunar merg la odihnă și tratament în jur de 100 de persoane. Prin U.G.S.R., primim anual cîteva sute de bilete. Numărul exact este cel al cererilor. Avem relații bilaterale cu unități similare din țările socialiste. Anul acesta 12 oameni de la Mecanică fină au fost în străinătate în excursii. În zona Dobroesti am primit 3 hectare de pămînt în pantă. Ne-am amenajat o grădiniță de zarzavat. În standul din incinta întreprinderii am vîndut pînă acum 4000 kilograme roșii, 1000 kilograme de dovlecei, 4000 kilograme de varză. În primul rînd, legumele sînt repartizate cantinei și grădiniței. Sînt bune, proaspete și mai ieftine decît cele de pe piață. Am construit cu forțe proprii 7 salarii. Avem și 80 de iepuri, pe care deocamdată îi înmulțim. În cadrul sectorului s-a organizat un complex agricol, cultural, sportiv. Se află pe malul lacului și luăm apa de acolo, fără restricții. Avem 20 de loturi individuale a cîte 400 metri pătrați. Mai avem încă 50 de cereri pe care nu le-am putut satisface din lipsă de teren. Pe sector sînt cam o mie de cereri nerezolvate în acest sens.

Peste drum de întreprindere se află Liceul industrial de mecanică fină — cursuri de zi, 2000 elevi; cursuri serale, 500 elevi; școală de maiștri 100 cursanți, din doi în doi ani.

Da, avem de toate. Și alții au la fel, dar parcă noi avem ceva mai mult decît alții, dar nu e vina noastră.

OPREA GEORGESCU ■

Programul pentru asigurarea unor recolte sigure și stabile

Luciditatea ca metodă curentă de lucru

Undeva, pe Șos. Oiteniței, din Capitală, se află o instituție ce studiază și proiectează sănătatea pământului: Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, intrat în limbajul uzual cu prescurtarea — I.S.P.I.F. Are peste trei decenii de existență în care specialiștii săi au făcut mult, foarte mult pentru a ridica potențialul productiv al teritoriului agricol al țării, dar niciodată cit sint chemați să înfăptuiască de aici încolo prin Programul recent adoptat pentru asigurarea unor recolte sigure și stabile, acțiune prospectivă și fără precedent în istoria (nu numai a României) politicii de investiții pentru agricultură, pentru îmbunătățiri funciare. Ne exemplifică, de pildă, dr. ing. Mircea Roșca, șeful secției irigații, relatându-ne faptul cum că, aflat, în 1974, în Franța, la o specializare, profesorul de la catedră, un eminent profesor, întrebându-l cite hectare se amenajează anual pentru irigații în România, la răspunsul „circa 100 000”, îi replică „și atunci de ce ați mai venit la noi, care realizăm circa 10 000?”

— Dealtfel, începe interviul cu o precizare (la o întrebare încă nepusă) dr. ing. VIRGIL DOBRE, directorul institutului, în statisticile I.C.I.D. — Comisiei internaționale de irigații și drenaje — a cărei membră este și țara noastră, ne aflăm printre primele țări din lume ca volum și ritm al lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

— Volum și ritm care, conform noului program vor fi mai ample și pe spațiul întregii țări. Vă găsește pregătiți, tovarășe director?

— Ca experiență, ca știință de a înțocmi proiecte, arhitectura lucrărilor de îmbunătățiri funciare, da. Dacă am început cu lucrări de îndiguiuri — efectuate manual, cu țărani (pe care îi numeam în glumă excavatoare cu barbă), cu căruțe și cai — în lunca Prutului și a Dunării, înscrind, ce ani frumoși!, epopeea Luncii Dunării, ferind 300 000 de hectare de inundații, și dacă, în 1950, înainte de înființarea institutului, existau în întreaga Românie doar circa 40 000 hectare irigate, în amenajări locale, tradiționale, cu canale și brazde de pământ, putem afirma și demonstra azi o școală românească în domeniul îmbunătățirilor funciare. Conturată de ingineri formați în facultăți și secții de specialitate pe lângă citeva institute agronomice, înființate după 1948, probată de lucrările din Terasa Călărași (cu circa 10 000 hectare), sistemul Someșului — Vișina (din Olț), cu 17 000—18 000 hectare, Sistemul Carasu, cu circa 200 000 hectare, cu numeroase alte sisteme de irigații apărute în țară, mergind de la est la vest — Terasa Brăilei și Terasa Viziru, apoi peste Cimpia Română (Jegălia—Pietroui—Ștefan cel Mare, Gălățui—Călărași, Mostiștea I, Calafat—Bălești, Cetate—Galicea...).

O acțiune de anvergură deschisă în anii 1962—1965 și continuată și susținută mai ales după 1965, cind se elaborează, de către conducerea partidului programe de o mare îndrăzneală, afectind investiții foarte mari. Au apărut incintele îndiguite, care au transformat mlaștini în bărăgane de cereale, cum sint Insula Borcea, Insula Mare a Brăilei și toate celelalte incinte, mergind de la Călărași spre Calafat, pe malul Dunării. În ultimele două cincinale programele de irigații cuprindind cite 1 milion de hectare. Multe țări încearcă să dezvolte asemenea programe în secole.

— Tovarășe doctor inginer Virgil Dobre, care sint achizițiile de fond ale școlii românești în domeniul îmbunătățirilor funciare? Și, să privim lucid realitatea știm că s-au mai făcut și greșeli, că au mai apărut pe unele suprafețe agricole, în urma unor irigații, sărăturări și bălțiri, adică am stricat pământul în loc să-i creștem puterea de rodire?

— O bună bucată de timp, la multă lume a persistat ideea că la îmbunătățiri funciare se pricepe oricine și că se pot face oricum. Chiar dumneavoastră, ziaristii, ați dat o mână de ajutor la formarea acestei mentalități. Arătați citiva țărani înălțind un mal de pământ, un biet dig lângă un riu, ori săpind niște șanțuri

de drenaj și se comentează că se fac... îmbunătățiri funciare. S-au confundat deseori cu niște simple lucrări de terasamente. În acești 30 de ani a apărut în institutul buchetul de doctori și de teze de doctorat care au rezolvat din punct de vedere teoretic și practic multiple probleme specifice pentru solul țării noastre, au dat soluții specifice într-un chip foarte modern.

— Exemplificați.

— Ați observat că vorbim tot timpul de sisteme, ceea ce include exact conceptul modern pe baza căruia elaborăm un proiect. Îmbunătățirile funciare înseamnă azi un complex de lucrări menite să rezolve pe aceeași suprafață de teren atit irigații, cit și desecări și drenaje, combaterea eroziunii solului. Numai la efectuarea studiilor necesare fundamentării soluțiilor participă o gamă largă de specialiști ca topografi, geografi, pedologi, hidrologi, geotehnicieni, geofizicieni, agronomi, economiști și mulți alții care sintetizează toți factorii naturali și socio-economiști pe baza cărora proiectantului, prin definirea tuturor corelațiilor, prin interpretarea tuturor datelor stabilește necesitatea și modalitatea de echipare a teritoriului respectiv cu lucrări de îmbunătățiri funciare, așa fel incit să se obțină efectele economice dorite, fără a strica însă echilibrul pământului, echilibrul mediului ecologic. Și alături de proiectant, care este arhitectul șef, regizorul operei, ginditorul soluției de ansamblu, mai participă o altă importantă gamă de specialiști — constructori, hidro-tehnicieni, instalatori, ingineri mecanici, automatiști, electricieni, specialiști în drumuri și poduri etc. O stație centrală de pompare dintr-un sistem de irigații nu este astăzi cu nimic mai simplă decit o centrală hidroelectrică. Tot ansamblul trebuie bine ținut în mină.

— Să vorbim, totuși, să nu le ocolim, și despre cele greșeli și, mai ales, despre cum se pot ele repara. Pedologii ne spun cit de greu și cit de mulți ani îi trebuie — chiar un secol — solului pentru a se reface.

— Soluțiile de refacere le dau pedologii, cum s-au petrecut lucrurile nu e în mare parte vina noastră, ceea ce nu înseamnă că ni s-a atrofiat simțul critic și cu atit mai puțin al responsabilității. Un element principal în apariția deficiențelor apărute în unele sisteme de irigații l-a constituit nerecunoșterea în totalitate a gindirii proiectantului și calitatea slabă a unor execuții. Deși au fost gindite complexe, au fost prevăzute în ansamblu pe hirtie, în execuție nu s-a mai respectat totul. De exemplu, s-au efectuat irigații în zone joase fără să se construiască în același timp și sistemul de drenaje convenit iar răspunzătorii sint, în principal, cei care au dirijat investițiile respective. Spunem de mulți ani că pe aceeași palmă de pământ să se execute și sistemul de irigații și cel de drenare și de desecare, dat fiind clima țării noastre cu cicluri de ani ploioși și ani secetoși sau chiar perioade mixte, în cursul aceluiași an, ceea

ce anul acesta a demonstrat cu prisosință. Și iată că, în unele zone cu posibilități naturale de drenare mai reduse au apărut bălțirile, deși numai cu două luni în urmă crăpa pământul de secetă. Aceasta strică desigur culturile, acționează în timp și asupra structurii solului. Și, pentru că tot am ajuns la rolul pedologilor de care îmbunătățirile funciare au nevoie ca întreaga agricultură, aș vrea să remarc un fapt absolut paradoxal — în nici un institut agronomic din țară nu mai există o facultate ori secție cu acest profil. Cei puțini care există îmbătrinesc iar alții nu mai avem de unde aduce în loc. În general, media de virstă a specialiștilor noștri este ridicată, mulți sint aproape de pensie, dar nu ni se repartizează un absolut. Situație generală în proiectare și cercetare. Dat fiind sarcinile absolut grandioase pe care le avem acum în față, pentru materializarea programului stabilit de conducerea partidului, nu vād altcumva completat necesarul de cadre decit prin acordarea unor derogări ori modificarea legislației privind repartiția absolvenților învățămîntului superior. După stagiul, cind fiecare își aranjează locul de muncă și viața de familie, n-o mai ia de la capăt, nu mai vine în proiectare, decit, poate, tot în a doua parte a vieții.

— Transmitem apelu, propunerea dumneavoastră forurilor în drept, dar să nu ne îndepărtăm a doua oară de întrebarea cu deficiențele.

— Au fost și probleme de impermeabilizare a canalelor care au făcut să măslîtineze terenurile. Să înțelegem însă că o experiență în execuție se dobîndește chiar ceva mai greu decit în proiectare și cu tributul unor sacrificii. Dacă multă vreme am importat utilaje și materiale pentru îmbunătățiri funciare, cum ar fi tuburi de azbociment și beton anular pre-comprimat pentru canale și rețele, treptat industria noastră le-a asimilat. Acum e momentul calității. Noi am făcut progrese în concepție (de exemplu, de la 30—40 kilometri de canale la 1 000 hectare am ajuns, la ora actuală, la 3—5 kilometri, cu efecte net favorabile economice — economie de materiale, de costuri pe unitatea de lucrări, economie de suprafețe de pământ scoase din circuitul agricol, economie de apă), în asigurarea condițiilor pentru protejarea solului și mediului ecologic, e rindul ca și furnizorii de utilaje, mașini, materiale pentru sectorul nostru să facă efortul unei desăvirșite calități. În sensul și în spiritul documentului este vorba despre o mobilizare națională.

— Care sint prioritățile la ora actuală?

— Sint enumerate foarte clar în Program, pe județe, pe zone, pe sectoare de lucrări. Noi am trecut efectiv la elaborarea studiilor de fundamentare a investițiilor, am organizat colective de specialiști care au și plecat în județele prioritare. Personal, socot că, în dirijarea investițiilor, o prioritate a priorităților merită să se afle acțiunile de combatere a eroziunii solului. Noi sint, din păcate, puține în țara noastră, sint cuprinse solurile din toată curbura subcarpatică. Nu mai putem rămîne nici o clipă spectatori la dramele pământului, nu-l mai putem lăsa să ne fugă de sub picioare. Dacă nu facem azi, acum, totul pentru el, mîine poate să fie prea tîrziu. Umblăm citeodată după eficiențe imediate, pe care le putem obține, ce-i drept, în cîmpie, prin irigații, dar un bun național este pământul întreg. Și pentru toate generațiile. Să-l privim cu aceeași ochi, să-l iubim cu aceeași dragoste.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Măsuri pentru răspundere, măsuri pentru limpezime

De la înălțimea uzinei sale de apă, municipiul Baia Mare desfășoară înaintea privirilor un peisaj care nu se mai poate truca: un plan de situație viu, fremătător, în evoluție perpetua, cu zonele de liniște edilitară și cu punctele nevralgice la vedere. Și cind Ion Vanța, șeful instalațiilor de sub picioarele noastre, ne-a oferit un pahar cu apă, rece și pură ca un cristal, am înțeles și cit de complexă este truda oamenilor apăsați de datoria să întrețină viu și fremătător, zi și noapte, un peisaj al oamenilor. Între barajul de la Firiza și ultimul consumator al orașului, și Ion Vanța, și maistrul Paul Szaniszlau, laolaltă cu alți 75 de tehnicieni și chimiști, se dedica 24 de ore din 24 aceleiași indeletniciri; trecut prin toate conductele Băii Mari, purtat pe trasee de ordinul sutelor de kilometri, paharul acela de apă trebuie să-și păstreze calitatea intactă. Dacă am ști ce efort se investește în această indeletnicire, am privi cu alți ochi și existența unui mare oraș, dar și robinetul din propria noastră bucatărie. În 1950, cind în rețeaua de apă din Baia Mare intrau numai 19 litri pe secundă, treaba era destul de ușoară și simplă. Ea nu s-a complicat astăzi, cind debitul se ridică la 983 litri pe secundă, dar pretinde o altă răspundere. Și contactul reporterului cu această răspundere, infinit sporită, firește, oferă o altă perspectivă asupra vieții de toată ziua a unei mari comunități de oameni.

Itinerarul călătoriei noastre prin Baia Mare ne-a fost propus de primarul municipiului, tovarășul Isailă Pop, care și-a oferit în acest fel și răgazul de a inaugura un nou centru de sănătate. Ne-au însoțit de-a lungul acestui itinerar arhitectul șef al orașului, Viorel Neaga, și directorul exploatarii gospodăriei comunale a municipiului, Ștefan Ghionț. Ideea amfiteatrionilor era cit se poate de omenească: să mai lăsăm de o parte cifrele și să acceptăm ca atare realitatea că mașinaria acestui mare ceasornic, numit Baia Mare, lucrează prin oameni și pentru oameni. Așa am ajuns la Ion Vanța și la paharul său cu apă rece și scilpitoare. Așa am ajuns la administratorul piețelor din oraș, Florian Adiel, și la grilele lui, care încep din zorii fragezi ai fiecărei zile și nu se istovesc prin căderea serilor.

Înainte de toate, în ultimul an, orașul și-a luat în stăpînire cu o nouă nădejde imprejurimile, în nord pină dincolo de Blidari, spre păstrăvăria Pistruia, și în sud pină peste hotarele care cuprind Recea. Nimic neobișnuit în întîmplarea că l-am cunoscut pe Sava Vasilache, președintele cooperativei de consum din oraș, chiar în clipa cind ieșea la șosea de pe cărările răscufite spre stîna Grivei, unde abia mai perfectate un contract de lapte și cas. De asemenea, nimic neobișnuit în faptul că Matei Nicola, responsabilul motelului Firiza Baraj, își vede de treburi cu aceeași atenție și cu aceeași dexteritate pe care le întîlnim la Athénée Palace sau la Ambasador. Dacă Baia Mare se află la o margine a țării, asta nu înseamnă că se află și la marginea lumii. În sfîrșit, la Recea, o convorbire cu Nicolae Tusan, secretarul adjunct al comitetului comun de partid, ca și o raită prin atelierele meseriașilor satului, au fost în măsură să ne incredințeze, la fel, că viața din localitățile suburbane ale municipiului Baia Mare, mai cu seamă în aspectele ei economice, nu lincezește în umbra orașului. Dimpotrivă.

Și am revenit apoi în biroul tovarășului Isailă Pop, pe care l-am cunoscut în urmă cu un an și ceva, cind abia devenise primar. Într-adevăr, sfatul său a fost bun și folositor. Acolo, în biroul omului Isailă Pop, între ce a fost Baia Mare acum un an și ceva și ce este municipiul astăzi, distanța este doar de un rid, două, trei, cite s-au mai adunat de atunci pe fruntea primarului. Dar dincolo de ferestrele biroului său, situația este alta. Cifrele cel mult o sugerează, dar nu o cuprind niciodată pină la capătul înțelesului ei. De pildă, planul de recuperare a materialelor refolosibile a fost aici de 41,6 milioane lei. La Baia Mare s-au realizat 56,1 milioane lei. Cum e lesne de înțeles, cifrele nu ne comunică și adevărul că, implicit, prin recuperarea materialelor amintite, orașul a devenit mai curat și mai degajat de reziduurile industriilor sale, chiar în zonele unde locuitorii deja acceptau ca pe o fatalitate plaga maldanelor împinzite cu epave de instalații scoase din uz, cu mormane de șpan și cu tot ce mai poate sluți chipul unui peisaj înșesat de uzine și fabrici. Și așa mai departe, mereu, ne-am convins că distanța dintre cifră și viața cuprinde mult nesomn, multă zbatere.

La Baia Mare, mai nou, se instalează un ceas electronic de utilitate publică unicat în țară. Ediliile ne-au incredințat că pe cadranele lui se poate citi și ora exactă și presiunea atmosferică și temperatura melegului. Dar ne îngăduim să credem că despre ora exactă a vieții curente din Baia Mare mai multe ne spun ridurile adunate pe fruntea tovarășului Isailă Pop. Ca măsură a răspunderii. De asemenea, despre amintita oră exactă mult mai multe ne spune paharul cu apă oferit de Ion Vanța. Ca măsură a limpezimii.

MIHAI PELIN ■

La Voinești, gloria depinde de o creangă de măr

„Obiectivul nostru principal, spune Gheorghe Stanciu, directorul și, totodată, unul din cei zecé cercetători ai instituției, un bărbat calm și plin de idei în ceea ce privește pomicultura, constă în crearea de soiuri puternice, sănătoase, rezistente la condițiile de mediu. În 1984 vom avea prima fermă din România cu soiuri din această categorie. Deocamdată, suprafața plantată numără 30 ha, în final, însă, vor fi 110 ha. Vom testa aici, în condiții de mare producție, calitățile noilor soiuri. Urmărim rezistența la boli, cum ar fi pătarea fructelor și frunzelor și fămarea. Țin să adaug că noile soiuri nu sint cu nimic inferioare celor standard”.

Instituția mărilor din România, am numit Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Voinești, trăiește, astfel, din plin, un succes căruia i s-au pus bazele în urmă cu trei decenii. Aici, ca și aiurea, în cercetarea pomicolă, unui cercetător cu greu îi vine să strige Evrika! Cu greu, deoarece după o muncă întreagă, pină la pensie, poți să nu găsești nimic, pentru ca cel ce-ți urmează imediat, în doi, trei ani să se acopere de glorie. O glorie care nu putea veni însă fără acea muncă tenace și anonimă de ani și ani. Un cercetător trebuie să aibă neapărat mentalitatea și forța unui alergător de cursă lungă și tot ceea ce se împlinește azi în stațiunea dimbovițeană confirmă acest fapt. Instituția mărilor de la Voinești are cea mai bogată colecție națională de soiuri (bancă de gene), soiuri din

toată lumea, iar fondul de hibrizi, la care s-a migălit de la înființarea stațiunii pină azi, este de ordinul a citorva sute de mii, rezultind de aici unele de mare perspectivă. Frumosul de Voinești, Deliciosul de Voinești, Delia (mere), Timpurii de Dimbovița, Aniversarea, Republica, Ruștica (pere), Teļu dulce, Record (prune).

Ce înseamnă practic un măr foarte rezistent la boli? În loc de 15 tratamente pentru combaterea dăunătorilor, cite se fac în mod obișnuit azi, acest măr are nevoie doar de 5. Faptul conduce la o economie de 6 000 lei la hectar, la o reducere a importului de pesticide, la o economie de energie și carburanți și, în plus, la conservarea terenului, reducîndu-se numărul de treceri ale utilajelor.

La Voinești, gloria întotdeauna a atrînat de o creangă de măr. Stațiunea a fost distinsă de trei ori cu Ordinul Muncii clasa I, cu Meritul Agricol clasa I și cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Mărul a fost mereu fructul numărul 1. Dintr-un adinc respect față de ceea ce este perfect. Frumos ca un măr. Criteriul estetic este valabil în toată lumea pomicultorilor. Pentru a fi competitiv pe piața mărilor, trebuie să obții un măr nici prea mic, dar nici prea mare, adică să-ți ajungă, dar să nu-ți rămînă, să fie perfect sferic pentru a se putea supune canoanelor unui ambalaj cu 36 de lăcașuri, culorile să fie decise, roșu, galben, verde ca iarba și nu dungat ș.a.m.d. Nordicii preferă mărul roșu și acidulat, și cu cit

cobori spre Ecuator, mărul galben și dulce face ravagii. Chestie de temperament și caracter. Cind faci comerț, trebuie neapărat să știi că Ionathanul nu prinde în sud. Toate acestea depind și de cercetare. O cercetare cu obiective clare care au în vedere gusturile consumatorilor din diferite zone ale lumii. Acolo unde vrei să ciștiți o piață. „S-a muncit din 1950 la aceste soiuri, spune Gheorghe Stanciu. De cind s-a înființat stațiunea. Progresul în biologie este formidabil, astfel că procesul creării de soiuri este continuu. Primii cercetători care au lucrat în stațiune aveau în vedere creșterea gradului de rezistență la intemperii. Pe parcurs, s-au distins niște soiuri deosebite la boli. Stațiunea nu mai arată nici ca la fel. Cele două vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în 1969 și 1979 au fost două momente excepționale pentru activitatea noastră. Ultima oară, secretarul general al partidului ne-a indicat să studiem și posibilitatea folosirii mai eficiente a spațiilor dintre rîndurile de pomi, recomandînd plantarea lor cu cășuni, coacăze, cartofi sau fasole. Azi, aproape că nu există palmă de teren care să nu dea ceva”.

Cercetătorii de la Voinești nu cred că poate aduce ceasul ce n-au adus anii. Ei sint convinși că alerătorul de cursă lungă este un trudit, deși media lor de virstă (sau tocmai pentru asta) este egală cu experiența moștenită: 30 de ani.

RAZVAN BARBULESCU ■

Flacăra revine

Ceaiurile instant așteaptă piața care încă întârzie

Acum vreo șase ani ori chiar mai mult, când scriam prima oară despre preocupările științifice ale doctorului farmacist Ovidiu Bojor, am aflat (tot pentru prima oară) despre ceaiurile instant din plante medicinale. Despre posibilitățile fabricării lor la scară industrială în țara noastră. Medicamente naturale complexe, totale, fără nici o reacție adversă asupra organismului, și care se pot administra în orice condiții — la locul de muncă (indiferent dacă lucrezi pe cîmp, în virful muntelui, pe mare sau în mină), în spitale, în vacanțe etc. Puțină apă, un pahar, o linguiță. Nimic nu se fierbe, totul se dizolvă rapid, instantaneu, complet. Și se bea. Praful, de fapt granule obținute din extracție de substanțe și principii active din plante medicinale, conține astfel o farmacie întreagă, o farmacie naturală. În plus, am putea câștiga o cursă pe plan internațional, farmacoopia mondială îndreptîndu-se, precum se știe, tot mai mult spre mama-natură, după ce drogirile de sinteză își arată tot mai mult neajunsurile, reversele, efectele negative asupra omului. Sînt puține țările care le pot produce din resurse proprii. Cel puțin în Europa. Pentru că întii, firește, e vorba să ai materia primă necesară. Și cum tratatul de cartare a florei medicinale spontane a României, al aceluiași Ovidiu Bojor, răspunde că o putem avea în mod nelimitat (cu condiția să fie exploatată cu atenție și regenerată prin acțiuni corespunzătoare), tehnologiile și instalațiile necesare se pot gândi, crea, realiza, avînd experiență în domeniul industriei de medicamente. Doctorul Bojor pusese la punct — în fază de laborator — câteva.

Zilele acestea, intrînd pe poarta Fabricii de antibiotice din Iași, chiar acolo, deci unde se produc medicamentele de cea mai complicată sinteză chimică, aflăm că cea mai nouă secție (apărută deja de cîțiva ani, încît pentru fabrică nu mai e nouă decît în sensul cronologic al dezvoltării sale) este destinată extractelor vegetale. Extracție a numeroase substanțe și principii active pentru o gamă întregă de medicamente finalizate fie aici, fie în alte întreprinderi. O secție în care s-au investit fonduri financiare, eforturi, inteligență tehnică, ambiții, entuziasm, zeci și mii de ore de cercetare, de învățare, „pentru asimilarea unui nou profil”, cum îi spune scurt și cuprinzător inginerul Ion Moldoveanu, șeful secției, omul, inginerul care a pus în picioare multe

secții și mai multe tehnologii în întreprinderea care, într-un răstimp scurt de la crearea sa, a cucerit nu numai cel mai nou domeniu al medicamentului din secolul nostru dar și un larg prestigiu internațional, devenind o marcă. „Extracțele vegetale și medicamentele obținute pe baza lor au fost pentru noi ceva cu totul nou, inedit, un teren pe care trebuia să-l destelenim. Mai ales ceaiurile instant, pentru care, nu o dată prelucrați o tonă de plantă ca să ajungi la un singur kilogram de granule. O industrie scumpă, delicată, complexă, de mare finețe tehnică. Cînd s-a făcut proiectul se mergea pe niște tehnologii niciodată încercate, mai mult pe niște vise ale unor cercetători de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. Cînd să punem la punct instalațiile, aproape toate tehnologiile au fost fundamental modificate, ceea ce nu se face nici într-o noapte, nici simplu ca bună ziua. Practic, le-am recreat. Dacă din 1973 pînă în 1975 bălălia a fost dată pentru perfecționarea și punerea la punct a tehnologiilor, în 1978 acestea și-au atins parametrii”.

Au mers mai întii pe prelucrarea a trei plante deosebit de valoroase în toate sensurile — ca necesitate terapeutică pentru bolile cu cea mai frecventă incidență în secolul nostru, pentru conținuturile în principii active. **Cornul secarei**, **Folium Digitalis lanata** (degetelul lînos), **Herba vinca minor** (iarba saschiu). Din cornul secarei au obținut alcaloizi și derivați pentru o largă paletă de medicamente. Mulți merg spre alte întreprinderi din țară (deși ar putea să-i sintetizeze singuri, devenind secția mai rentabilă și revenindu-le, cum ar fi mai firesc, toate beneficiile), o parte rămîn la „Antibiotice” Iași, unde s-a realizat, ca cel mai nou produs, Rederginul românesc — **Ergocept** —, deosebit de valoros și atât de necesar bolnavilor cardiovasculari, înlocuind importuri scumpe și deficitare. Din **Herba Datura innoxia** (laurul pârșos) au sintetizat **scopolamina** și pe baza ei, cunoscutul și mult căutatul **Scobutil** pentru durerile aparatului digestiv. Dar, asupra medicamentelor din farmacoopia naturii obținute prin cercetări proprii, originale, la „Antibiotice” Iași vom reveni într-un articol viitor.

Să ne oprim la ceaiurile instant care îi fac pe muncitorii, tehnicienii și inginerii secției să nu poată munci absolut liniștiți. Produsele obținute, cum spuneam, cu pretul a numeroase eforturi, cu deose-

bită grijă (fîrească pentru o industrie a sănătății dar care implică un enorm consum de energie, de încordare a atenției, a mușchilor, a nervilor; aici un rebut nu se poate remedia iar el costă enorm!), nu sînt solicitate. Nu sînt comandate, nu se vînd, nu ies pe poarta fabricii, nu au desfacere. „Nu lucrăm la capacitatea normală a secției, deși ațiia ani au fost cerute”. Nu se primesc comenzi nici din partea Ministerului Sănătății, nici a ministerelor cu rețea sanitară proprie, pentru spitale, nici din partea Centrofarmului pentru a fi puse la îndemina bolnavilor în tratamentele ambulatorii, pentru vînzarea acestora în farmacii. Nici din partea întreprinderii de comerț exterior Chimimportexport pentru a le promova și comercializa pe piața externă, deși întrunesc toate exigențele și normele farmacologiei internaționale.

Iată cîteva din cele ce așteaptă piața și care nu mai vîne. **Instamixt** — granule solubile din extractele a 4 plante medicinale complexe, destinat suferinzilor cu disfuncții hepato-biliare, funcționale sau cu substrat organic (colecistopatii, colopatii cronice, ciroze hepatice), colite spastice cu constipație. **Tarbedol** — extract apos din 8 plante, indicat în dispepsii acute și cronice, asociate sau nu cu alte afecțiuni digestive (colecistopatii, colopatii funcționale, pancreatopatii cronice s.a.). **Sedinstant**, preparat din principii active a 6 plante din flora spontană, indicat în fenomenele de hiperexcitabilitate nervoasă (irascibilitate, insomnie, anxietate) și de distonie neurovegetativă, precum și ca adjuvant în hipertensiunea arterială și hipertiroidie. **Ticiverol**, sub formă de soluție hidroalcoolică, este destinat tratamentului a numeroase procese inflamatorii oro-faringiene și laringiene (gingivite, stomatite erozive, faringite, laringite), cu efecte asupra unor afecțiuni de vecinătate (rinosinuzite, sinuzite, otite medii), precum și pentru grăbirea vindecării și prevenirea infecției după extracții dentare sau amigdalene. Toate au, ca orice medicament modern, termene de valabilitate, de conservabilitate, — de la 2 la 3 ani — ambalaje corespunzătoare, prospectele necesare.

„Dar, ceea ce ne doare pe noi mai mult la ora actuală — avînd convingerea că vom învinge pînă la urmă inerția și că vom pătrunde, cît de curînd și cu mare succes, pe piața medicamentului, ați în țară cît și în afară — este a avea, a ni se asigura o materie primă corespunzătoare”, continuă inginerul Ion Moldoveanu. Cu

conținuturi cît mai ridicate în factorii terapeutici pentru a asigura calitatea și cantitatea medicamentelor respective. Și de aici, specialistul de la „Antibiotice” Iași deschide un evantai de probleme privind starea plantelor noastre medicinale, probleme ce se cer grabnic studiate și rezolvate de către factorii răspunzători — „Plafar”, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății. „Activitatea de a procura, de a recolta plantele medicinale este, paradoxal, neinformează același inginer care se lovește de atîtea greutăți în a asigura materia primă pentru secția pe care o conduce, la periferia celor care se ocupă, care răspund de ele”. De pildă, în cazul cornului secarei, județele Timiș și Botoșani, adică organisme „Plafar” și agricole ale acestor județe, au trimis fabricii din Iași, în locul cantităților planificate, luate, la rîndu-le, în calculele de plan ale multor fabrici de medicamente din țară, acte de calamitare a culturii. Această justificare este însă numai pe jumătate adevărată. Cornul secarei, o materie primă-aur pentru industria farmaceutică, extrem de scumpă pe piața internațională, s-a risipit în mare parte pentru că nu a avut cine s-o culeagă, deci nu prin calamitare, ca urmare a condițiilor vitrege de climă din primăvara aceasta. Culegătorii de altădată (și încă destui), nu mai sînt cointeresați, stimulați, iar unitățile agricole respective au dat din umeri, în loc să găsească soluții. Dacă nu avem **Scobutil** în farmacii (și se dă de sub tețgea) se datorează tocmai faptului că în întreprindere nu ajung la timp cantitățile necesare și calitățile necesare de **Datura innoxia**. De data aceasta nu numai din lipsa celor care s-o recoltează, s-o adună, ci, mai ales, pentru că bazinele, cunoscute și altădată foarte bogate din flora spontană au sărăcit prin exploatare irațională, prin jumulirea plantei fără discernămint, jefuînd-o, luîndu-i capacitatea de a se regenera. Și nici nu se ocupă nimeni de refacerea fondului natural. Deși avem, se știe, o întreprindere specializată — „Plafar” — al căru rol nu este doar achiziționa, a stringe la un loc plante medicinale. Ameliorarea florei spontane cu plantele cele mai bogate în conținuturi active, terapeutice, și introducerea în cultură a altora nu poate să rămînă nici ignorate, nici la periferia preocupărilor noastre de vreme ce medicina întreagă se întoarce la natură și de vreme ce am pus la punct, avem o industrie farmaceutică pe baza ei, care a costat serioase investiții de la bugetul statului și care a intrat în calculul asigurării medicamentelor necesare sănătății populației. A acorda atenție acestor probleme este o obligație economică și morală, o obligație națională, patriotică.

CICI IORDACHE-ADAM

Acum este momentul să recoltăm plantele medicinale!

1. Frunzele de mesteacăn (*Betula verrucosa*), sub formă de infuzie, sînt un bun diuretic. 2. Scoarța de salcie — un vechi remediu tradițional, utilizat în boala reumatismală, a dus la sinteza aspirinei. 3. *Digitalis purpurea*, plantă medicinală dar și ornamentală, este un bun medicament cardiotonic. 4. *Origanum vulgare* (*Sovirî*), din care se obține un bun ceai pentru afecțiuni stomacale. 5. *Aconitum tauricum* are efecte pozitive în calmarea algilor, în special ale nervului trigemen. 6. Pentru proprietățile lor astringente *Scilipeții* (*Potentilla erecta*) se folosește în combaterea diareei (de la stînga la dreapta).

Dacă în luna trecută n-am reușit să adunăm o serie de plante medicinale utile atît în „farmacia casnică” cît mai ales pentru industria de prelucrare a plantelor, nici în luna august timpul nu este pierdut pentru a recupera unele întârzieri sau a recolta plante medicinale de sezon.

Astfel, în ordine alfabetică, vom continua recoltatul fructelor și frunzelor de **AFIN** — care după cum am arătat în nr. 1466 din 15 iulie al revistei — are numeroase aplicații în prevenirea sau tratamentul unor boli. La fel, dacă o mai găsim, în floare, în munți, în locuri mai înalte și mai umbroase, vom recolta florile de **ARNICĂ** sau „Carul zinelor” cum se numește pe alocuri. Totul este să nu fi trecut spre fructificare frumoasele ei flori compuse, galbene-aurii, adevărate „flori ale soarelui” în miniatură. Dacă găsim seminte să nu uităm să însămînțăm cît mai multe puncte din pășunea sau poiana de munte pentru a-i asigura perpetuarea. Restul „muncilor agricole” le va face natura.

Din culturi, din grădini sau chiar de la florăresc se pot obține încă tot niște flori frumoase, galbene-portocalii, asemănătoare cu cele de Arnică. Este vorba de florile de **GĂLBENELE** (*Calendula officinalis*), o minunată plantă medicinală cu multiple întrebuintări sub formă de infuzie (intern): în gastrite hiperacide, ulcerul gastric, dismenoree, leucoree. Cercetările din țara noastră au demonstrat că extractul liofilizat de flori de Gălbenele distruge în cîteva minute protozoarele, fapt care justifică utilizarea în medicina tradițională a florilor acestei plante în tratamentul intern și extern al tricomonozei vaginale. Extern, infuzia

sau tinctura preparată din florile de Gălbenele dă bune rezultate în tratamentul local al eczemelor, acneei, arsurilor, rănilor sau, degerăturilor, în igiena oculară. În cosmetică, pentru tenurile uscate, este un bun emolient.

Pentru prevenirea și oprirea căderii părului putem recolta rădăcina de **BRUSTURE** (*Arctium lapa*) și de **URZICĂ**. Tot în această lună și în luna următoare vom recolta rădăcina de **GHINTURĂ** cu **FLORI ALBASTRE** (*Gentiana asclepiadea*), care este utilă pentru prepararea picăturilor de poftă de mîncare, în special la copii, sau pentru unele boli ale ficatului.

Dacă în drumul nostru întîlnim **IARBA MARE** (*Inula helenium*), să nu uităm să

recoltăm cîteva rădăcini de la această plantă. Le vom utiliza în amestecuri cu alte specii medicinale pentru prepararea unor ceaiuri utile în alergii (în special manifestate prin erupții ale pielii însoțite de mîncărîm), în astmul bronșic, în dischinezii biliare, în combaterea paraziților intestinali și în multe alte boli.

Străbătînd zona alpină a Carpaților, în vacanță sau concediu activ, dacă vom întîlni **IENUPERUL** (*Juniperus communis*, *J. sibirica*) să adunăm fructe (de fapt conuri globuloase); cele de anul trecut sînt de culoare albastră. Cele de anul acesta sînt încă verzi, nu s-au copt.

În cazul în care **MĂCESUL** (*Rosa canina* și alte specii) și-a pierguit la soare

fructele (impropriu numite astfel) să le adunăm pînă nu se înmoaie, deoarece la fel ca și la alte fructe supraacoapte conținutul în vitamine scade foarte mult.

Pentru afecțiuni ale aparatului respirator în golul alpin vom întîlni **LICHENUL DE PIATRĂ**, iar în luncile rîurilor de la șes și dealuri **NALBA MARE** (*Althaea officinalis*).

Nu trebuie să trecem indiferenți pe lingă modesta **PĂPĂDIE**, de la care putem recolta rădăcinile care se utilizează în numeroase amestecuri de ceaiuri medicinale.

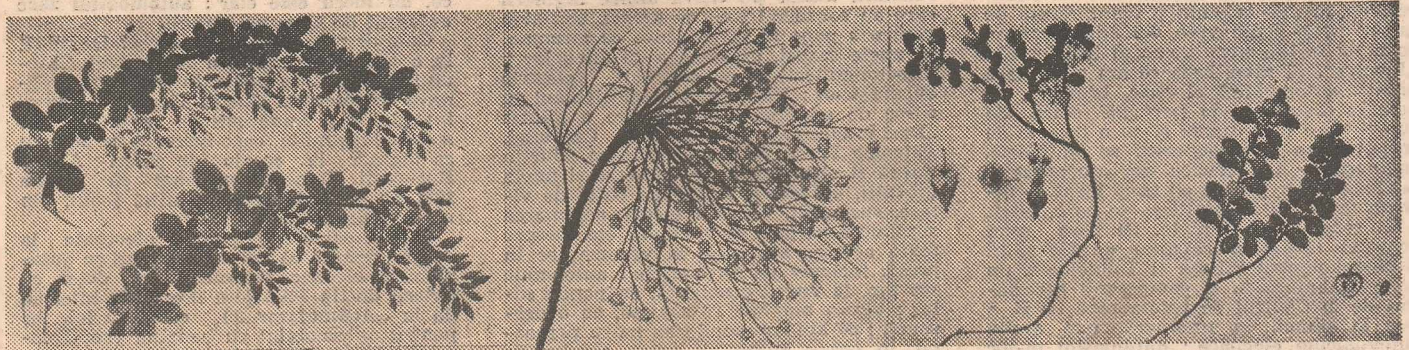
În regiunile sudice și la șes au început să se coacă fructele de **SOC**, din care putem prepara un gem asemănător cu cel de afine, plăcut la gust și cu proprietăți terapeutice.

O plantă mai puțin cunoscută de orășeni este **TĂTĂNEASA** sau **IARBA LUI TĂTAN** (*Symphitum officinalis*), care crește pe locuri umede, în lunci, începînd din regiunile joase și pînă la munte. Preparatele fitoterapeutice din rădăcinile acestei plante uitate de chirurgii „moderni” sînt excelente cicatrizante și anti-inflamatoare. Dar nu numai în uzul extern, ci și intern rădăcinile de Tătăneasă pot fi asociate în numeroase produse fitoterapeutice.

Vom încheia lista lunii august cu sugestia de a aduna din flora spontană rădăcini de **VALERIANĂ** (*Valeriana officinalis*) — că tot nu se găsește la magazinele **PLAFAR!** — iar dacă vom găsi suficient material de înmulțire de la această plantă medicinală să nu uităm să-l semnalam unităților mai sus-menționatei unități pentru a reface culturile „calamitate”.

Vacanță activă, plăcută, concediu activ plăcut!

Dr. farm. OVIDIU BOJOR

1. *Berberis vulgaris*, deși denumită popular „Drăciula”, constituie un excelent remediu pentru bolile de ficat. 2. Una din străvechile plante din medicina tradițională chineză, **MA-HUANG**, „a sintetizat” efedrina de milioane de ani înaintea noastră. La noi crește doar pe litoral, fiind cunoscută sub denumirea de **Circei** (*Ephedra dystachia*). 3. Frunzele de **Merisor** (*Vaccinium myrtilloides*) constituie un bun antiseptic în infecțiile renale (de la stînga la dreapta)

Valoarea medicamentului se reconfirmă prin mijlocirea experimentului clinic

APILARNILUL LA ORA CONCLUZIILOR

Apilarnilul, produs apicol natural, medicament și revitalizant apicol, realizat în premieră mondială de un apicultor din București, a cucerit de curind interesul și aplauzele unor specialiști din întreaga lume. Este vorba de Conferința internațională de apiterapie, desfășurată la Tel-Aviv, unde cele cinci comunicări românești, consacrate Apilarnilului, s-au bucurat de o atenție cu totul deosebită. Din cele două zile afectate conferinței — avea să ne mărturisească doctorul Ion Urseanu, prezent la lucrările reuniunii — mai mult de o jumătate de zi a fost rezervată problemelor privind compoziția, producția și utilizarea Apilarnilului, comunicările fiind urmate de numeroase discuții și interpelări în plenum ședinței și în pauzele sesiunii. A fost relevantă, astfel, noutatea absolută a produsului, numeroși specialiști și oameni de afaceri exprimându-și dorința de a cumpăra sau de a comercializa acest medicament și biostimulator cu efecte notabile în terapie, zootehnie și cosmetică.

Despre virtuțile Apilarnilului, publicul din România a fost informat pe larg în mai multe rânduri prin mijlocirea revistei noastre, a radioului și micului ecran. Pentru înțelegerea, însă, comunicărilor prezentate la Conferința internațională de la Tel-Aviv au avut în vedere rezultatele dobândite ca urmare a unor experimente efectuate în mai multe clinici din țară. Sintem, cu alte cuvinte, martorii și beneficiarii unui test de durată care a permis elaborarea unor concluzii definitive și revelatorii în legătură cu valoarea și importanța Apilarnilului în tratamentul unor numeroase afecțiuni și manifestări de declin biologic. Un rezumat al acestor comunicări va face obiectul relatării care urmează.

Cel de-al 8-lea produs al stupului

Ideea aparține în exclusivitate apicultorului Nicolae V. Ilieșiu, care a avut ideea originală de a supune cercetărilor de laborator larvele de trântori, cunoscute de unii crescători de albine pentru valoarea lor nutritivă. Evenimentul a avut loc la începutul anului 1980 și a constituit în fapt actul de naștere al celui de al 8-lea produs natural al stupului. Apilarnilul, reamintim cititorilor noștri, este o substanță complexă ce se obține prin recoltarea larvelor de trântori într-un anumit stadiu de dezvoltare și care, ulterior prin operații sugestive de triturare, omogenizare și filtrare este transformată într-un produs stabil, deshidratat pulvis. Procedul este înregistrat la O.S.I.M. la 21 ianuarie 1980, iar cinci luni mai târziu Ferma apicolă a Cooperativei agricole de producție din Scornicești a devenit titulara brevetului de invenție nr. 74 872. Verificarea proprietăților nutritive și biostimulatoare ale noului produs apicol se desfășoară în continuare cu concursul unor specialiști din Institutul de igienă și sănătate publică din București, Inspectoratul sanitar central de stat, Institutul de cercetări

pentru apicultură, Laboratorul de cercetări al Fabricii de medicamente „Tableta” și a altor laboratoare de profil. În cursul anului următor, Comisia medicamentului acordă avizul de necesitate pentru substanța activă Apilarnil, pulvis și pentru produsele Apilarnil și Apilarnilprop (drajeuri) iar ministrul sănătății eliberează autorizația de fabricație. Ulterior, familia Apilarnilului se îmbogățește cu produsele Apivitas-forțe și Nicotinonstop (comprimate și apă de gură) și Hepatopimel (în curs de omologare).

Medicamentele sînt distribuite prin farmacia și magazine „Apicola” și „Plafar” iar urmărirea efectelor terapeutice s-a făcut prin mai multe unități sanitare din țară. Meritul de a fi elaborat un experiment de durată și de a amploya revine însă unor clinici universitare din București, Tirgu Mureș și Cluj-Napoca. Iată ce au dezlăuit în acest sens referatele de specialitate.

Apilarnilul, medicament și biostimulator

Pentru început, câteva date de sinteză desprinse dintr-o amplă comunicare semnată de dr. Doina Cosman, psih. Olga Moldovan, prof. dr. Aurelia Sirbu și N.V. Ilieșiu. Experimentul a avut loc la Clinica de psihiatrie din Cluj-Napoca și a cuprins un lot alcătuit din 104 subiecți, persoane de vîrstă apropiată și fără tulburări psihice sau somatice. Primul lot (80 de subiecți) a fost supus probelor cu Apilarnil și Apilarnilprop (drajeuri), cel de al doilea (11 subiecți) a fost tratat cu produsul Bimanol (realizat de firma Riker, U.S.A.), iar în cel de al treilea lot (13 subiecți) nu s-a folosit nici un fel de medicament din seria psihotonicelor. Pentru aprecierea rezultatelor, colectivul de specialiști a utilizat o baterie de teste psihologice. Iată și concluziile:

La lotul I s-a putut constata creșterea performanței cognitive, augmentarea randamentului în activitatea psihică și fizică, înregistrarea unei moderate creșteri ponderale. Efecte notabile au fost dobândite și prin mijlocirea Bimanolului, dar s-a făcut observația că acesta poate induce și unele efecte euforizante dezechidind calea spre o dependență de tip toxicofil. Datele comparative au mai făcut evident faptul că, în ceea ce privește probele de coordonare manuală, tratamentul cu Apilarnil a dus la o creștere cu 71 la sută a preciziei mișcărilor, față de 8,7 la sută cit s-a obținut prin tratament cu Bimanol. La probele memoriei, testul a pus în evidență efectul de durată al Apilarnilului prin ameliorarea cu 11 la sută a capacității de stocare și evocare mnestică. Investigația funcțiilor de gândire (proba Bonnardel) a evidențiat scăderea cu 47 la sută a timpului total de execuție, sau ceea ce denotă creșterea capacității de asociație a gândirii, întărirea proprietăților de gândire abstractă. În ceea ce privește lotul martor, testele au dovedit instalarea mult mai rapidă a fenomenului de oboseală.

Un interesant și concludent experiment a fost realizat la Spitalul Militar Central, unde medicul Ion Urseanu a utilizat Apilarnilul în tratamentul hepatitelor cronice persistente și al cirozelor inactice, comparînd rezultatele cu cele observate prin administrarea medicamentului „Endonal-Neu”, comercializat de firma Merk — R.F.G.

Metoda a constat în administrarea periodică (15 zile) și succesivă a celor două medicamente, ciclul fiind repetat de două ori pentru același bolnav. Lotul a cuprins 22 de bolnavi din care 17 cu hepatită cronică persistentă și 5 cu ciroze inactice compensate parentimatos și portal.

La sfîrșitul tratamentului s-a putut constata că efectele Apilarnilului au fost superioare atît în privința indicatorilor clinici (sindromul astenic, dispeptic, hemoragiar), cît și în privința probelor biologice (teste de disproteinemie, citoliză, sindrom inflamator, retenție biliară). Nu s-au semnalat efecte secundare nedorite iar toleranța digestivă a fost excelentă. „Rezultatele studiului — notează medicul Ion Urseanu — atestă efectul hepatotrop pozitiv al Apilarnilului în hepatitele cronice persistente și în cirozele inactice, superior celui obținut cu Endonal-Neu”.

Într-un alt compartiment universitar medical, I.S.M. Tirgu Mureș, produsele apicole realizate de Nicolae Ilieșiu și farmacistă Magdalena Cravenco au fost experimentate pe un lot de bolnavi în vîrstă de peste 55 de ani, starea patologică evidențiind prezența neurasteniei, caracterizate prin tulburări nevrotice, astenie, fatigabilitate, labilitate afectivă, scăderea randamentului fizic și intelectual. Modificările somatice constatate au obiectivat totodată cortegiul simptomatic al aterosclerozei sistemice, exprimate subclinic prin hipertensiune arterială, semne fruste de cardiopatie ischemică și insuficiență circulatorie cerebrală cronică. Experimentul a fost organizat și urmărit de un colectiv de specialiști: dr. M. Ardeleanu, psihiatru, dr. V. Foișoreanu, neurolog și E. Trozner, psiholog.

Efectele benefice, caracterizate prin creșterea randamentului psihic și fizic și prin diminuarea asteniei, fatigabilității, depresiei și labilității afective, au putut fi constatate după aproximativ 20 de zile. După o lună, pacienții au renunțat din proprie inițiativă la fustul medicației (propranolol, vasodilatatoare, hipnotice, preparate cu rezepină). Ameliorarea clinică a simptomatologiei somatice a devenit și ea evidentă după 30 de zile, menținându-se pe toată durata tratamentului, aceasta variînd între 2—3 luni. În referatul întocmit la sfîrșitul experimentului, autorii au ținut să sublinieze că „utilizarea Apilarnilului în neurasteniile somatogene ale vîrstei a treia este foarte utilă și permite totodată reducerea polipragmăziei (varietate exagerată de medicamente, n.r.) uzitate la această cauzistică”.

Prin „rezultate spectaculare” se recomandă acțiunea Apilarnilului și în tratamentul climateriului (tulburări de menopauză). Autorii tratamentului au ținut

să-și exprime entuziasmul chiar și în cuprinsul referatului de specialitate. Experimentul a avut loc la I.S.M. Tg. Mureș sub supravegherea medicilor prof. dr. Eva Pantea (psihiatru), Voica Foișoreanu (neurolog) și a psihologului Elena Trozner, și a cuprins un lot de 30 de pacienți. La sfîrșit s-a putut constata că din cele 10 manifestări caracteristice climateriului (valuri de căldură, congestie nazală și mastodinie, fatigabilitate, hipoprosexie, hipomnezie, amețeli, stări depresive, cefalee, irascibilitate și jenă precordială), primele șapte „au cunoscut o ameliorare spectaculoasă”. În concluzie, autorii apreciază Apilarnilul „ca un medicament de maximă eficiență în patologia climateriului, cu atît mai mult cu cît suprimarea simptomatologiei specifice induce și o creștere a randamentului psihic și fizic”.

O noutate absolută o constituie și folosirea Apilarnilului în industria cosmetică. Este vorba de realizarea familiei de produse „Acantha” (creme de zi și de noapte). Autorii formulei (Rozalia Speteanu și Stanca Cizmaru de la Întreprinderea „Miraj” împreună cu N. V. Ilieșiu) au putut constata în faza experimentală largă eficacitate a substanței active în refacerea și vitalizarea țesutului epidermic, acțiune explicată prin bogatul conținut al Apilarnilului în precursori hormonal, aminoacizi, glucide, proteine, fosfor și vitamine.

Mai amintim, în sfîrșit, că autorul brevetului de invenție, în colaborare de data aceasta cu dr. Ana Dumitrescu, ing. dr. Viorica Trandafir și ing. chimist Maria Constantinescu, a realizat și experimentat cu succes o suită de noi preparate oftalmologice, pansamente, unguente și cicatrizante. Rezultatele acestui studiu vor face însă obiectul unei relatări ulterioare.

Sînt câteva date care, iată, atestă importanța celui de al 8-lea produs al stupului, descoperit și valorificat pentru înțelegerea noastră. Anunțat ca o mare speranță, Apilarnilul și-a reconfirmat virtuțile terapeutice prin mijlocirea experimentului clinic și prin larga lui recunoaștere internațională.

LIVIU TIMBUS

Cine pune „în priză” primul automobil electric?

Cînd se va scrie istoria automobilului românesc, nu ne indoim că ea va consemna și o „Dacie” cu un indicativ oarecum misterios și pe care în 1983 nimeni nu-l mai întâlnește. Este vorba de „Dacia 1301 E”, primul (cel puțin după cunoștința noastră) automobil electric românesc, despre care am mai avut prilejul să scriem. (O altă „Dacie” electrică experimentală a fost creată acum vreo doi ani la Institutul politehnic Timișoara, în colaborare cu autoservice-ul local, și a circulat mai multe luni pe străzile orașului de pe Bega.) Ne-am propus să aflăm ce s-a întimplat cu „Dacia 1301 E” bucu-reștean, atît de aclamat și omniprezent pe micul ecran acum vreo doi ani. Mergem, cu acest prilej, și pe urma articolelor din „Flacăra”. El bine, ceea ce am aflat ne-a uimit: automobilul electric, brevetat, cu acte în regulă și în perfectă stare de funcționare („ar merge și cu o baterie de tractor”, am fost asigurați) se odihnește, ruginește — din fericiire, deocamdată doar la figurat, dar pentru cît timp încă? — într-un garaj I.T.B. Inutil și, se pare, uitat.

Să recapitulăm faptele. Pe baza unui contract inițiat și finanțat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, un grup de entuziaști și competenți cercetători de la Centrul de terotehnică I.T.B. a pus la punct, în premieră, mai multe autovehicule electrice: minimașini bi-loc și două „Dacii”. A fost o cercetare complexă, încununată de succes: folosindu-se, desigur, experiența mondială — încă destul de limitată — s-au adus și soluții ori-

ginale, consfințite de cuvenitele brevete. Cercetarea s-a terminat în februarie 1982 și, cum spuneam, a fost justificată de rezultate, trăgîndu-se concluzii tehnice și acumulîndu-se o valoroasă experiență pentru momentul cînd se va socoti utilă, pe plan național, demararea fabricării automobilelor electrice. Este o problemă de viitor, nerezolvată, în toate implicațiile sale, în nici o țară din lume. Dar „Dacia 1301 E” există, chiar și în unicat, și nu vedem nici un motiv, economic sau tehnic, pentru a nu fi folosită.

Să profităm de acest prilej pentru a reaminti măcar pe cîțiva dintre inginerii care au consacrat luni de muncă non-stop pentru a pune la punct (ceea ce însemna, în unele cazuri, elaborarea cu mîna lor a pieselor-unicat) automobilul electric bucu-reștean: Ulm Păunel, specialistul în surse de energie, omul care a pilotat „Dacia” electrică pe străzile Capitalei, Paleolog Preda, Vladimir Doicaru, Justin Capră și alții. Lor li se datorează și unele inovații, brevete, legate de cutia de viteze, suspensii, motorul însuși, acționarea suplimentară prin panou solar etc. Despre toate acestea s-a scris la vremea lor în presă, inclusiv performanțele: autonomie 100 km, la viteză constantă, cu panou solar; viteza maximă 90 km/oră, cu o persoană; 60 km/autonomie cu patru persoane, în oraș; ambreiaj, frînă, accelerație absolut normale, ca la automobilele cu benzină. Rezultatele obținute în 1981—1982 și încorporate în „Dacia 1301 E” se situau atunci la nivel european. Și atunci, de

ce automobilul a primit, ca să spunem așa, concediu fără plată? Am întrebunțat nu întîmplător termenul „fără plată”, fiindcă această „Dacie” unică în felul ei nu aduce nici un folos material (sau tehnic) în momentul de față.

Centrul de terotehnică I.T.B., unde au luat naștere și s-au materializat automobilele electrice și alte idei tehnice îndrăznețe, a fost trecut, pe linie administrativă, de la I.T.B. la Institutul de sudură și încercări de materiale Timișoara, devenind filiala din București a Institutului timișorean. Și în acest cadru organizatoric colectivului i se oferă un larg cîmp de activitate, numai că noul profil are prea puțin comun cu unica „Dacie” electrică rămasă (cealaltă a fost, între timp, demontată). Și așa se face că a fost uitată, copil al nimănui, I.T.B.-ul acceptînd doar să-i dea găzduire într-un garaj. Indiferența de aspectele administrative, justificările pe hîrtie și finețurile organizatorice, un lucru este clar: automobilul zace nefolosit de aproape doi ani.

Cum ar putea fi el valorificat? De pildă, la o școală de șoferi a Automobil Clubului Român. Am cerut, în acest sens, părerea inginerului Justin Capră, el însuși inventator și împătimit de nou în ale automobilismului, care lucrează în prezent ca inginer la școala de șoferi A.C.R. București. El ne-a confirmat că „Dacia 1301 E” ar fi deosebit de utilă școlii, din mai multe motive:

● Din calcule economice efectuate la A.C.R., rezultă că 100 km parcurși cu automobilul electric sus-menționat, dotat cu baterii de tip PAS (din fabricație internă, de la „Acumulatorul”, costă 25 lei, iar pentru automobilul cu benzină prețul corespunzător este 70 lei, incluzîndu-se, în ambele cazuri, și reparațiile curente.

● Vitezele la poligonul de șoferi (parcări, garări) nu depășesc 10 km/oră, deci sînt ușor realizabile de automobilul elec-

tric, chiar cu baterii de calitate foarte slabă.

● Vehiculul electric are posibilitatea să simuleze integral (inclusiv zgomotul!) manevrarea automobilului clasic, deci din punctul de vedere al comenzilor învățatului conducător nu diferă cu nimic la cele două tipuri de automobile, și elevii nu ar fi cu nimic dezavantajați.

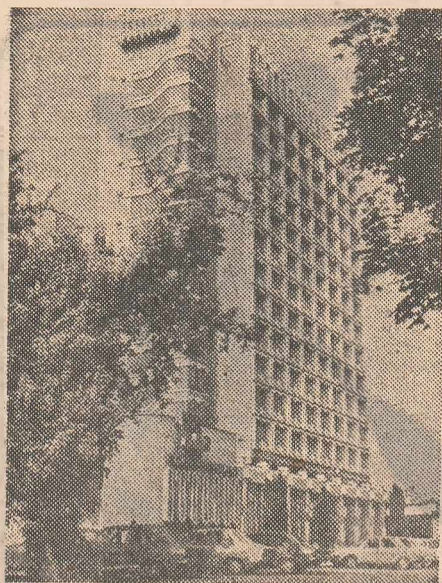
● Cu sursele de energie electrică accesibile pe piață se obține la automobilul electric o autonomie de poligon de 12 ore mers continuu, ceea ce revine la o „încărcare” electrică cam o dată la două sau trei zile — foarte convenabil.

● Utilizarea automobilului electric existent la școala de șoferi ar netezi calea către o eventuală extindere și mîrire în viitor a numărului acestor vehicule.

Ideile inginerului Justin Capră configurează doar una din soluțiile posibile, ciitorii noștri (inclusiv unele organizații socialiste potențial interesate) putînd veni cu alte idei. Noi mai dăm două sugestii: transferarea „Daciei” electrice fie la Muzeul Tehnic București (nu pentru a fi expusă în vitrină, ci pentru demonstrații săptămînale), fie la Institutul politehnic, Facultatea de transporturi, unde ar putea fi folosită ca obiect de studiu și pentru demonstrații. „Dacia” electrică (reamintim că dispozitivele ei de interes special au fost breveteate, nu mai prezintă nici un fel de „secret”) își are locul nu într-un garaj anonim, neștiută și nevăzută, ci în vîzua a sute și mii de tineri pasionați de tehnică. Poate că reintrată în circuitul normal — adică folositor obștii — va face să îșișnească noi idei privind o mașină electrică „ieftină”, într-o lume ca a noastră, în care lupta pentru energie se confundă cu însăși lupta pentru viață.

LIONEL NIȘESCU

Sub semnul atenției maxime acordate oaspetelui

Oraș așezat la confluența unor mari drumuri naționale și continentale, Timișoara este un centru turistic, activ, întemeiat pe o bază materială în continuă expansiune. De la 745 de locuri în alimentația publică și 300 locuri de cazare, existente în 1970, s-a ajuns astăzi la 7.881 de locuri în alimentația publică și 3.542 locuri de cazare. S-au dat în funcțiune, în această perioadă, atât în Timișoara cât și în alte localități din județ, o serie de mari unități, printre care și complexul nostru care dispune de 304 locuri de cazare, 850 locuri permanente în alimentația publică și, în sezon, de alte 450 locuri, distribuite pe trei terase în aer liber. Numai în primul trimestru al acestui an, de serviciile O.J.T. Timiș au beneficiat peste 700.000 de turiști din țară și din străinătate, afluxul în continuă sporire al celor care ne vizitează constituind cea mai elocventă dovadă a calității respectivelor servicii.

La „Continental” — cea mai mare unitate dintre cele patronate de O.J.T. Timiș — se lucrează, ca pretutindeni, sub semnul unei atenții maxime acordate oaspetelui. Indiferent cine este acesta — distins musafir de peste hotare, personalitate a vieții științifice ori simplu trecător prin Timișoara, venit aici cu treburi sau în vacanță — el trebuie să se simtă bine, să mănince o mâncare gustoasă, să bea un pahar de vin bun, să vadă un program artistic de ținută, să se reconforteze într-o cameră elegantă, curată și liniștită. Toate aceste elemente trebuie perfect corelate. O masă bună dar o cameră nepriemnică, fără măcar gestul discret al așezării citorva flori într-o vază, nu-i vor aduce clientului acea mulțumire pentru

care trebuie să trudim și pentru care sîntem plătiți.

Vrem ca oaspetele să se simtă bine încă de cînd, după o noapte petrecută într-o cameră confortabilă, coboară la micul dejun. După exemplul unor mari hoteluri din străinătate, am introdus la „Continental” pare-se, printre primii, dacă nu primii în România — un sistem modern, practic și nu în ultimul rînd atrăgător de servirea a gustărilor de dimineață. Toate bucatele din ele ce vrea și cit vrea. Plata micului se expun pe o masă, clientul alegîndu-și dejun este inclusă în prețul camerei. Știu că mulți ar putea întreba: bine, dar în felul acesta n-aveți probleme pe planul rentabilității? Experiența de pînă acum ne permite s-o spunem limpede: nu, nu avem asemenea probleme. Între clienții gurmanzi și cei ce preferă un mic dejun rațional, dacă nu chiar frugal, raportul e net în favoarea ultimilor.

Fiindcă sîntem la acest capitol — cel al hranei — să-mi fie îngăduit să mai relev cîteva inițiative de ordin gastronomic care fac faima complexului nostru. Una din acestea o constituie expozițiile de artă culinară, așa numitele „gastroprograme”, pe care, în colaborare cu O.N.T. „Carpați” din Brașov, le găzduim periodic în saloanele noastre. Inseși saloanele, în aceste împrejurări, își schimbă aspectul, îmbrăcînd o decorație adecvată: vinătoarească, pescărească etc. Toate produsele expuse pot fi evident, comandate și consumate de public. Trebuie să mai adaug, în legătură cu aceste produse, că ele se revendică, deopotrivă, atât bucătăriei noastre tradiționale cât și bucătăriei internaționale. Arta bucătarilor și cofetariilor face posibilă, la ceasul de față, execuția promptă și de o calitate ireproșabilă a oricărui preparat existent în rețelele culinare ale lumii.

O inițiativă pe care am avut bucuria s-o vedem popularizată și în revista Flacăra — este cea a unor „seri” săptămânale, închinată și culinar, dar și artistic, specificului local. În fiecare joi seara într-unul din saloanele noastre (care cuprinde 300 de locuri și care, în asemenea circumstanțe, e decorat cu motive etnografice locale), se desfășoară „Seara bănățeană”. Se servește, în această seară, produse specifice bănățene, cum ar fi „fașirturi de casă” (un fel de chifteluțe), „sarme cu coleașă” (sarmale cu mămăliguță), „susitură cu crumpi la spoiert” (o mîncare din carne de porc cu cartofi) etc. Ospătării și ospătăriile îmbracă și ei, cu aceste prilejuri, portul tradițional al locurilor noastre ca la o mare serbare cîmpenească. Iar între orele 20 și 1 noaptea, cei mai buni soliști și instrumentiști de muzică populară ai Banatului delectează publicul cu un repertoriu bogat și ales. Întîlnim între ei cîntăreți și cîntăreți cu mare „priză” la public, cum ar fi Ana Pacatiuș, Mariana Drăghicescu, Florentin Iosif, Luca Novac, Dumitru Chepețean, Achim Nica ș.a. Pentru amatorii de muzică și de spectacole moderne, barul „Continentalului” oferă, în fiecare seară, programe de varietăți în care șlagărul sau songul de ultimă oră și de largă audiență națională și internațională se împletesc cu proiectii în culori de desene animate și de imagini turistice, cu numere de acrobacie (executate de artiști ai Circului de stat din București), de balet etc.

Problema de căpetenie, în momentul de față, este ridicarea calității serviciilor la nivelul buneii dotări materiale existente lui. Esențială, pentru rezolvarea acestei cerințe a fost, este și va rămîne pregătirea profesională a personalului, în special a celui tînăr, care deține ponderea principală. Ca vechi lucrător în comerț (am început această meserie acum mai bine de un sfert de veac, la vîrsta de 13 ani), mi-am însușit o învățătură pe care, împreună cu alți colegi cu experiență, mă străduiesc în permanentă s-o însufleșesc și tînerilor: și anume aceea că renumele unui restaurant, al unui hotel, se cîștigă extrem de greu și se poate pierde extrem de ușor. Avem aici, la „Continental”, numeroși tineri lucrători cărora prestigiul de care se bucură unitatea noastră nu le este indiferent, dimpotrivă. Toți tinerii noștri sînt absolvenți de liceu, majoritatea vorbesc cele patru limbi ale zonei (româna, germana, maghiara, sirba), cum și engleza, franceza, italiana etc. Peste 90 la sută din personal sînt fete, ele aducînd în procesul servirii publicului, pe lîngă o conștiinciozitate profesională înaltă, aceea notă de prospețime, de grație, care sporește atracția unității. Cei mai mulți dintre tinerii noștri lucrători au trecut și prin Centrul de perfecționare și specializare al Ministerului Turismului, de unde s-au întors cu o calificare substanțial sporită. Ne străduim să facem din ei, înainte de toate, oameni harnici, cu pasiune pentru profesie, nemulțumiți față de muncii aparent „umile”, incompatibile cu așa-zesele „pretenții” ale unui absolvent de liceu. În complexul nostru nu numai femeile de serviciu se îngrijesc, de pildă, de curățenie, ci toată lumea, de la șeful de unitate și șeful de sală pînă la tînărul ospătar abia venit printre noi. Ne străduim, în același timp, să facem din ei, din tinerii noștri colegi, niște buni cunoscători ai oamenilor, niște buni psihologi, dacă vreți, dotați cu darul de a surprinde, dintr-o privire, starea de spirit a clientului, pentru a ști ce și cum să-i ofere ca să se simtă bine în unitatea noastră. Politetea, „zîmbetul profesional” (dacă se poate, nu stereotip!), respectul deplin acordat clientului (respect care, firește, nu trebuie să excludă demnitatea lucrătorului nostru!), laolaltă cu promptitudinea servirii, fac adesea cit o mîncare bună, dacă nu chiar mai mult.

Complexul nostru s-a dezvoltat încontinuu. În 1971, cînd am început să lucrez aici (aceiași an fiind și cel al inaugurării „Continentalului”), planul anual al unității era de 7 milioane lei. Anul acesta e de 32 de milioane. Un plan pe care, sîntem siguri, îl vom depăși, așa cum l-am depășit și în anii de pînă acum. Și dacă vom izbui — și trebuie să izbutim! — să introducem mai departe, în activitatea noastră cotidiană, noul, să diversificăm și să îmbogățim meniurile și celelalte servicii, să dăm unității un plus de eleganță, de confort, de ambianță agreabilă, de atractivitate în rîndul publicului — atunci vom putea spune că, într-adevăr, ne-am făcut cum trebuie meseria. De fapt, ideal ar fi ca nu noi să spunem lucrul acesta, ci oaspeții, clienții, noștri.

Le așteptăm cu încredere cuvîntul!

CORNEL URCAN

Complexul „Continental” — Timișoara

Turismul — o industrie dintre cele mai rentabile

De vorbă cu tovarășul Vasile Brumar, director al O.J.T. Sibiu

— Așadar, tovarășe director, imi spuneți că ați împlinit 5 ani de cînd sînteți pe acest post. E mult, e puțin?

— Ani n-ar fi mulți, dar-s destul de grei!

— Păi, de ce?

— O.J.T. Sibiu este în fapt un colos turistic, fără întreprinderi în subordine, avînd în schimb peste 50 de unități care sînt risipite pe raza întregului județ. Avem 3 stațiuni turistice permanente (Păltiniș, Ocna Sibiului, Bazna) și una sezonieră — Miercurea Sibiului. De asemenea, 19 cabane. Cu totul, 4.500 locuri de cazare și 8.890 locuri în alimentația publică. Astea sînt doar datele statistice, greul e altul.

— Care, tovarășe director?

— Vedeți dumneavoastră, totul ar fi în regulă dacă ar exista rezolvări corespunzătoare pentru toate sectoarele de activitate. Mă refer la planurile de aprovizionare, la contractări și contracte de bilete etc., etc. — lucruri ce uneori par mărunt, dar care ne dau multă bătaie de cap. Altfel, după mine turismul poate și trebuie a fi privit ca o industrie, și încă una dintre cele mai rentabile.

— Mă rog. Și ce fel de argumente aveți în sprijinul acestei idei?

— Mă voi referi desigur la județul nostru. Dacă nu știți, aflați că pe raza județului Sibiu se află nominalizate peste 500 de obiective turistice, între care trebuie să amintesc Muzeul Bruckental și Muzeul tehnicii populare, zidurile cetății cu bastioanele sale, parcul Dumbrava, apoi muzeele populare de la Rășinari, Gales și încă altele, cetățile fortificate de la Sîlmnic, Șura Mare, Axente Sever, Biertan sau Mediaș, cetatea Cisnădioara și muzeul Badea Cițan din Cîrțișoara, în fine, Transfăgărășanul și așa mai departe. Despre cadrul natural nu mai e cred cazul să insist, la Păltiniș se practică schiul din decembrie pînă în aprilie, iar în căldarea Bilei pînă în iunie... Exemplele de acest gen pot continua încă mult. Tot ce vreau să spun este că încă, din păcate, potențialul nostru turistic nu este exploatat la întreaga sa capacitate. Mai mult decît atât, anul acesta am avut de întîmpinat o situație neîntîlnită, anume dificultatea de valorificare a tuturor locurilor.

— Nu mai face oamenii turism, or nu mai vin în Sibiu?

— Nu știu. Ceea ce pot să vă spun este că pentru Păltiniș, spre exemplu, dificultatea era pînă acum cea de a face față tuturor solicitărilor. Aveam în unele luni peste 5.000 de cereri pentru numai 800 de locuri. Acum, însă, gradul de ocupare al locurilor a scăzut la circa 70 la sută. La Ocna Sibiului și la Bazna el e de doar 50—60 la sută. Explicațiile, aici, sînt legate în special de gradul de confort al celor două stațiuni balneare. Baza materială este veche, construită pe la începutul secolului, iar noi n-am mai apucat decît s-o patim din cînd în cînd, adică să-i facem lucrări de întreținere, anual. S-au făcut studii amănunțite de către institutele de specialitate, cu sprijinul Ministerului Turismului, se cunosc bine posibilitățile de dezvoltare, cit nămol există, s-au făcut și propuneri în acest sens, dar n-am mai făcut nici un alt pas. Industrie fără mașini bune, știți și dumneavoastră, nu se poate face. Oamenii s-au obișnuit de acum cu mai mult confort, vor grupul sanitar în cameră, lift, baza de tratament în același corp al clădirii și așa mai departe, iar Ocna Sibiului sau Bazna, în ciuda minunatelor condiții balneare pe care le posedă, nu pot oferi asemenea confort. De aici pleacă totul. Întîmpinăm așadar multe refuzuri, ni se spune că oamenii n-au fost mulțumiți la noi, că n-avem dotări corespunzătoare, n-avem confort. Dacă vreți, e un cerc vicios.

— Nu puteți rămîne cu mîinile în sîn, nu-i așa?

— Nu, bineînțeles. Încercăm o valorificare superioară, chiar în condițiile pe care le avem. Am înființat microferme în toate unitățile de munte pe care le avem, pe lîngă cabane în special. La Păltiniș am făcut o gospodărie-anexă, cu 15 porci și 5 vaci cu lapte, evident în scopul autoaprovizionării. Ne străduim pentru lărgirea acțiunilor turistice de masă, drumeții, excursii pentru tineret în special. Pentru turiștii străini avem o gamă largă de servicii, de la concertul de orgă, în Catedrala luterană sau vizita în Muzeul tehnicii populare, la degustarea de vinuri ori seara românească, excursiile la Cisnădioara — Rășinari — Păltiniș, pe Transfăgărășan și așa mai departe. Vrem să includem și zona Mărginimii Sibiului, cu prinziur ciobănești, dar nu avem încă toate condițiile. Dealtfel, Sibiu e scotit de prea mulți drept un oraș... de tranzit, rareori avem grupuri care rămîn măcar două zile la noi, iar asta desigur nu ne ajută deloc.

— În concluzie, tovarășe Brumar?

— Putem face multe lucruri frumoase, condițiile naturale sînt dintre cele mai bune, dar realizăm prea puțin. De obicei, vina nu este doar a noastră.

GRIGORE DAN

Insula de la marginea Bucureștiului

La marginea Capitalei, pe lacul Fundeni, chiar peste drum de spital, în vara lui 1982 oamenii cartierului mai puteau zări stîna-de pe insulă, unde-și făcea veacul un cioban cu vreo două sute de oi. Dar în aceeași toamnă s-a bătut primul fărș, au început măsurătorile topometrice, ciobanul și-a părăsit stîna și chiar din primele zile, sute de oameni din sectorul 2 al Capitalei au început lucrul la transformarea insulei într-un frumos parc de agrement. Astăzi vă prezentăm cîteva imagini fotografice ale parcului încercînd, în același timp, să vă stîrnim curiozitatea pentru că pe un pămînt aproape sterp au apărut, la începutul lunii mai, un club, un teren de handbal și unul de tenis, un strand cu două bazine de înot, cu plajă și dușuri, un debarcader și bărci, alei și pomi, și chiar statui. Greu de imaginat că această transformare s-a produs în mai puțin de un an.

În paradisul de la marginea Bucureștiului am fost însoțit de secretarul Consiliului Frontului Democrației și Unității Socialiste al sectorului 2, Gheorghe Gușă, cel care a condus lucrările efectiv și care ne-a mărturisit, cu o mîndrie nereștinută, că 99% din contravaloarea a tot ceea ce s-a ridicat aici reprezintă munca miilor de oameni care duminicile, înainte sau după schimbul de lucru, au săpat și taluzat, au plantat pomi, au zidit, au tras conducte cu apă potabilă... 99% muncă dăruită! Terenul de handbal este aproape în întregime creația membrilor O.D.U.S. a întreprinderii Electroaparataj, terenul de tenis a fost executat de către cei de la INCERC, iar Uzina de pompe și Mecanică Fină au adus apa pe insulă și au construit stația de pompare sub directa supraveghere a întreprinderii de instalații-montaje. S-a muncit nu numai foarte mult. S-a lucrat, mai ales, cu multă trager de inimă.

La plecare ne-am întîlnit cu economistul Ilie Ionescu, de la Tevi sudate. Stătea de cealaltă parte a podului ce leagă insula de grădina de legume și parcă se gîndea. Și chiar ne-a spus la ce se gîndea: „Mă uitam la pomișorii ăștia... sînt atît de subțirei... În cîțiva ani vor da și umbra. Lumea a început să știe de strand.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

9 medalii la mondialele de la Tampere

Încă o dată, „flotila” și-a făcut datoria

Doi „abonați” la medalia de aur: Ivan Patzaichin și Toma Simionov

Desfășurate pe apele lacului „Kaukajarvi” de lângă Tampere, Finlanda, mondialele de caiac-canoe au consemnat și de data asta, la ediția cu numărul 16, un succes de răsunet al tricolorilor, sportivii noștri cucerind 9 medalii, între care 3 de aur! Costică Olaru (la canoe simplu), Ivan Patzaichin și Toma Simionov (la dublu), Angelin Velea, Ionel LeŢeaie, Ionel Constantin și Nicolae Fedosei (la caiac 4), au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, dovedindu-se cei mai buni dintre cei mai buni, reconfirmând, ei înaintea tuturor, înalta clasă și marile resurse ale caiacului și canoei românești. Punind la soacoleală și celelalte 6 medalii, 3 de argint (Costică Olaru la 1000 m, Ivan Patzaichin și Toma Simionov la 10000 m, Gheorghe Titu la 10000 m) și 3 de bronz (Maria Ștefan la caiac simplu, Agafia Buhăev, Tecla Borcânea, Maria Ștefan și Nastasia Ionescu la caiac 4, Dumitru BeŢiu și Feodor Gurei la canoe dublu), întregim un bilanț strălucitor, superior celui de la Duisburg (1979), Moscova (1980, J.O.), Nottingham (1981) și Belgrad (1982), cu atât mai notabil, în perspectiva Olimpiadei din 1984, cu cât cele 3 titluri mondiale au fost obținute, la Tampe-

re, în probe incluse în programul J.O. de la Los Angeles.

După ce îi vom fi felicitat, din tot sufletul, pe minunații componenți ai „flotilei de aur”, ca și pe antrenorii lor, în frunte cu energicul Manoilă Milicin (coordonatorul pregătirii) se cade să zăbovim asupra izbuzii de la Tampere, subliniind că ea e cu atât mai prețioasă cu cât, spre deosebire de alte momente asemănătoare, n-a fost previzibilă! Părea, mai ales după pensionarea reputaților tehnicieni Huțan și Navasart (antrenori de elită, dar măcinați de neînțelegeri ireconciliabile), că disciplina respectivă a intrat, la noi, în reflux, necesitând o perioadă de „reconstrucție”, într-un fel firească. Inșuși Ivan Patzaichin, această legendă vie a sportului, ajuns acum la cea de a 27-a medalie într-o competiție de anvergură, arăta parcă semne de oboseală, și ele normale, omeneste, la o vîrstă care nu mai e, în mod obișnuit, accesibilă marilor performanțe (în noiembrie Ivan va implini 34 de ani) și la un palmares inaugurat (vă mai amintiți?) prin aurul olimpic (alături de Serghei Covașiov) dobîndit în 1968! După Regata Moscova, programată la sfîrșitul lunii mai, important „examen” în sportul pagaei și padelei trecut anevoie (locuri modeste) de Patzaichin și Simionov, pesimiștii s-au grăbit să declare: „gata, Ivan s-a stins, caiacul nostru a pus-o de mămăligă”?! Dar n-a fost așa! Ceea ce părea să fie un crepuscul n-a fost decît o tactică, o strategie, foarte inspirată aleasă. Ivan și, alături de el, Toma și-au drămuț forțele și și-au studiat adversarii, nelăsîndu-le acestora, celebrilor Ljubek și Nisovici din Iugoslavia, Libik și Wisla din Polonia, Klementiev și Osadci din U.R.S.S. etc., nici o șansă în marea finală de la „Kaukajarvi”, pe care cei 2 români, unul de la Dinamo (Patzachin) și celălalt de la Steaua (Simionov), și-au adjudicat-o fără echivoc, în chip de mari campioni. Se părea, în aceeași ordine de idei, că după nume ilustre ca Patzaichin, Diba, Birlădeanu ș.a. caiacului și canoei noastre le va fi greu, poate chiar imposibil, să scoată la iveală, în cel mai scurt timp, un alt „monstru sacru” al pistelor de apă, capabil să se bată de la egal la egal, ba chiar să-i și întrecă, pe Papke (R.D.G.) sau Volkov (U.R.S.S.), pe Buday (Ungaria) sau Pinczura (Polonia), oameni cu vechi state de serviciu în marile competiții, aureolați de atîtea și atîtea succese. Dar antrenorii noștri, Milicin, Gheorghe Simionov (la canoe), ceilalți, au găsit din mers o soluție, iar soluția numită Costică Olaru

s-a dovedit fericită, tînărul stelist (23 de ani, născut la Somova) intrînd în posesia medaliei de aur! Cu Olaru, și nu numai cu el, „flotila de aur” a mai făcut o dată dovada (a cita dovadă?), imenselor resurse de care dispune. Și cînd zicem resurse, avem în vedere nu doar puzderia de talente, ci și, poate înaintea dotării native, atmosfera de muncă, de seriozitate, de ambiție, de prietenie ce-a însoțit, permanent, pregătirile lotului reprezentativ, desfășurate mereu, iată o altă „cheie” a victoriilor, în anonim, pe apele liniștite la propriu și la figurat ale Snagovului.

Cum fiecare medalie, se zice, are o poveste, s-ar putea scrie mai pe larg despre cei 4 bravi steliști imbarcați în caiacul invingător, despre Velea, LeŢeaie, Constantin și Fedosei, ca și despre fetele „de argint” din caiacul de 4, Buhăev și Ionescu de la Steaua, Ștefan de la Dinamo și Borcânea de la Farul (unde era posibil un asemenea „amestec” pe vremea lui Huțan și Navasart? !), despre perseverența canoistului de cursă lungă Gheorghe Titu și așa mai departe. Spațiul însă ne presează, obligîndu-ne să ne limităm. Și ne vedem siliți să încheiem prin a publica numele tuturor tehnicienilor ce-au contribuit la realizarea prestigiosului bilanț de la Tampere, Manoilă Milicin (coordonator), Gheorghe Simionov (canoe), Aurel Vernescu și Ștefan Pokora (caiac băieți), Alexandru Skurka și Ioan Sipoș (caiac fete),

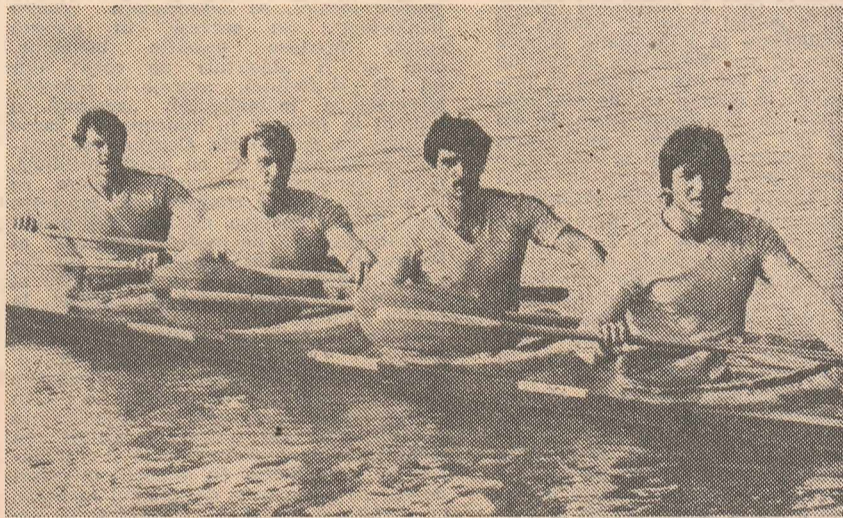

Irezistibil, Costică Olaru în drum spre primul său titlu mondial

Fotografii de AUREL NEAGU ■

felicitîndu-i încă o dată și urîndu-le, lor și glorioșilor lor elevi, în frunte cu neobositul Ivan Patzaichin, noi și noi succese, spre gloria sportului românesc și a tricolorului!

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Patru medaliași într-o barcă: Velea, LeŢeaie, Constantin și Fedosei

MULT SUCCES ATLEȚILOR ROMÂNI LA HELSINKI!

Timp de o săptămînă, capitala Finlandei va găzdui un eveniment sportiv de o amploare fără precedent între concursurile atletice din toate timpurile: PRIMA EDIȚIE A CAMPIONATULUI MONDIAL. Gazda va fi, firește, celebrul stadion olimpic din Helsinki, arenă înzestată, de-a lungul timpului, de prezența a numeroase nume „de legendă” din lumea sportului, precum și de statura marelui Nurmi. Cifrele pe care le avem la îndemînă pînă la această oră pot să ofere o dimensiune aproape exactă a celei mai mari competiții sportive dinaintea Jocurilor olimpice de vară de la Los Angeles: 161 de țări, peste 1400 de sportivi, aproape 1800 de ziariști. Totul a depășit așteptările lumii sportive și desigur ale organizatorilor, nerezistînd nici o comparație cu oricare dintre olimpiadele de vară desfășurate pînă azi în ceea ce privește numărul de țări participante.

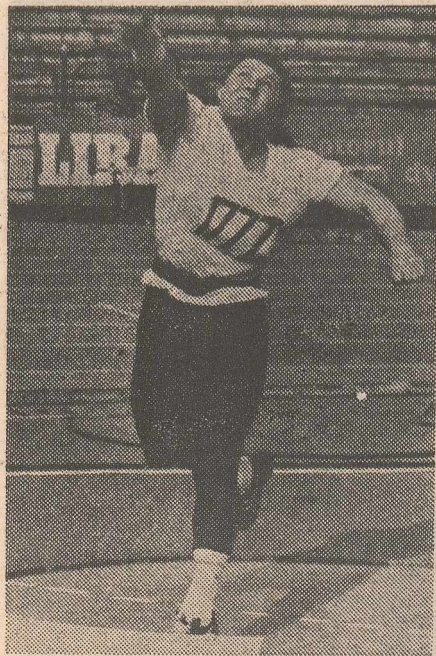
După cum se știe, delegația noastră, care a plecat la Helsinki miercuri, cuprinde în rîndurile sale nume cunoscute cum sînt Anișoara Cușmir, recordmană mondială la lungime și campioană mondială universitară, Vali Ionescu, Florența Crăciunescu, Mihaela Loghin, Doina Melinte, Maria Radu, Niculina Vasile, Sorin Matei, Ion Oltean ș.a.

Despre șansele atletelor și atleților noștri s-a vorbit și s-a scris din ce în ce mai mult de la Edmonton încoace. Vă propunem o scurtă trecere în revistă a principalilor noștri performeri și performere, care să „ne aducă” oarecum la zi, de fapt un prolog al viitoarelor reportaje de la competiția mondială.

Anișoara Cușmir, valoarea cea mai sigură a atletismului nostru, este cu mult deasupra celorlalte săritoare în lungime din lume care, teoretic și practic, vor lupta pentru locul doi. O luptă însă extrem de strînsă, dat fiind că cel puțin patru săritoare, dintre care se detașează Heike Daute și Svetlana Zorina, vor fi adversare extrem de puternice pentru Vali Ionescu, deși, nu se știe, poate vom reuși o „dublă” pe podium.

Mihaela Loghin, stimulată de prezența unor mari favorite ca Slupianec și Fabingerova, are șansa unei medalii. Speranțe ne punem, firește, și în „tandemul” Doina

Melinte — Maria Radu. Prima, deși n-a atins forma care a consacrat-o, are o bună experiență a marilor concursuri, iar a doua dovedește multă ambiție. Mărturisim că avem încredere în talentul lor și „mîna bună” a lui Nicolae Mărășescu și nu uităm că fiecare concurs are surprin-

zele lui. Putem spera, de asemenea, într-un rezultat bun al Niculinei Vasile, cu toate că performanța ei maximă din acest an, 1,97 (de care însă nu s-a mai apropiat la „naționale”), a fost obținută de „un pluton” de patru săritoare. În aceeași situație se află și Florența Crăciunescu, 67,10 m tot în acest an, capabilă de un rezultat peste recordul ei din '81 (68,98 m).

Inceea ce îi privește pe băieți, mai aproape de rezultate de excepție „ii vedem” pe Sorin Matei, Bedros Bedro-

sian și Ion Oltean. Primul, într-o zi bună, cu 2,30 poate „prinde” o medalie. Bedrosian, așa cum s-a mai afirmat, are rezerve pentru a sări peste 17 m și a intra astfel în elita „cangurilor”. Performanța lui Ion Oltean de la naționalele din iulie îl arată talentat și capabil de progres.

Cam acestea ar fi, în câteva cuvinte, datele pe care le putem lua în considerație pentru a evalua cit de cit șansele atleților noștri la această primă ediție a campionatelor lumii. În privința celorlalți sportivi care au făcut deplasarea, în număr de 27, aceștia sînt tineri, de perspectivă, cu o medie de vîrstă de 21—22 de ani. Deoarece Federația internațională de atletism suportă cheltuielile de deplasare și cazare ale tuturor sportivilor care au îndeplinit baremurile, credem că federația noastră și C.N.E.E.S. s-au orientat bine trimițînd la Helsinki tineri talentați, cu mari posibilități de progres, atît în vederea Jocurilor Olimpice din vară viitoare, cit și pentru anii următori.

Repetînd că prima ediție a mondialelor de atletism va reuni la start tot ceea ce este mai bun la ora actuală în atletismul lumii, context în care misiunea sportivilor noștri nu este deloc ușoară, urăm atleților ce ne vor reprezenta în Finlanda mult succes, încrezători fiind în talentul lor, în munca depusă în intervalul

parcurs de la universiadă, în dorința lor de afirmare. Exceptionala comportare a canotorilor de la Tampere poate fi un stimulent.

RAZVAN BARBULESCU ■

Anișoara și Vali cred într-o „dublă” pe podium. Alte trei speranțe ale noastre se numesc: Mihaela Loghin (greutate), Niculina Vasile (înălțime) și Bedros Bedrosian (triplu salt).

Asaltul tinereții

Campionatul mondial individual de șah rămâne, fără îndoială, cea mai interesantă și disputată competiție, indiferent dacă cei care sînt în luptă, sînt la vârsta junioratului sau la cea a maturității. Cunoașterea laurii a campionului mondial este aspirația fiecărui șahist. Chiar dacă șahul este catalogat drept sport al longevității prin performanțe de mare excepție înregistrate de istoria mondială a șahului, adevăratele talente, cele care impulsionează cu succes procesul gândirii, apar de pe băncile școlilor. Încă de la prima sa ediție din anul 1951 campionatele mondiale de juniori au reprezentat pista de lansare pentru mulți dintre marii maestri de astăzi și uneori pentru viitorii șalangeri la titlul mondial al seniorilor. Astfel juniorii Clubului de șah din Leningrad, chiar peste generații s-au înfilit direct sau indirect în lupta pentru supremația mondială. Aici au crescut Korcinoi, Spasski, Karpov. Desigur Spasski, deși nu a pierdut nici un meci în favoarea lui Korcinoi în cadrul meciurilor candidaților, va rămâne un veșnic adversar al acestuia, deoarece începutul carierei viitorului campion mondial de juniori (1955) și de seniori (1966) se leagă de afirmarea deosebită a talentului lui Korcinoi, care, la numai 13 ani, pe cînd era doar candidat maestru, l-a înfruntat și învins pe Soasski într-un simultan orb cu 30 de adversari. Karpov, la campionatele mondiale de juniori de la Stockholm (1969), a cîștigat prima medalie de campion mondial pentru ca apoi din 1975 să culegă alte trei medalii de aur, dar de această dată la seniori. Marii maestri Parma, Gheorghiu, Iusupov, Dolmatov și mulți alții care au fost campioni mondiali de juniori, reprezintă astăzi jucătorii de elită. Același lucru s-a petrecut și în șahul mondial feminin, unde Nona Gaprindașvili, Nana Alexandria, iar mai apoi Ivánka Verőci, Brustman și însăși campioana mondială Ciburdanidze au obținut titluri internaționale și medalii olimpice și mondiale la vârsta junioratului.

Anul acesta campionatele mondiale ale juniorilor mari vor avea loc între 13-28 august la Belfort (Franța), ale juniorilor mici (pînă în 16 ani) se vor desfășura în Columbia, iar cele ale juniorelor la Toluca (Mexic). Anul 1980 aducea un nou nume de campion mondial: Garri Kasparov, cel care acum a ajuns deja pînă în semifinalele meciurilor candidaților la titlul mondial al seniorilor. Campionatele de la Belfort anunță nume care nu

au primit încă carte de vizită glorioasă: Short (Anglia), Greenfeld (Israel), Lutz (R.F.G.). Dar nici Garri al anului 1980 nu era favoritul nr. 1 din meciurile candidaților pentru desemnarea șalangerului lui Karpov pentru meciul din 1984, cum a devenit astăzi.

În paralel cu campionatele juniorilor se vor desfășura în luna august semifinalele meciurilor candidaților (seniori). Problema locului de desfășurare a semifinalelor feminine a fost rezolvată ușor intrucit cele patru semifinaliste sînt sovietice: Nana Alexandria — Ira Levitina și Nana Ioseliani — Lidia Semenova. În stabilirea locului de desfășurare a semifinalelor masculine s-au ivit nepotriviri de gusturi și interese. Atît Ribli cît și Smislov au protestat împotriva stabilirii de către F.I.D.E. a localității Abu Dhabi (Emiratele Arabe Unite), care ridică probleme serioase de sănătate datorită cîmei. Meciul trebuia să înceapă la data de 31 iulie, dar s-a amînat pentru 8 august.

Cea mai mare atracție a campionatului mondial o reprezintă desigur înfîlirea dintre vicecampionul mondial Korcinoi și „vulturul” din Baku, Kasparov. La cei 52 ani ai săi, Korcinoi se arată mult mai interesat de toate aspectele meciului decît tînărul de 20 ani, preferînd vicecampionului fiind: Rotterdam, Pasadena, Las Palmas. Kasparov a optat pentru Las Palmas sau Rotterdam și Pasadena. Inițial Korcinoi a fost de acord cu desfășurarea la Los Angeles în California, dar a pus condiții financiare. La 1 iunie era aproape sigur cît meciul va avea loc la Rotterdam, dar iubitorii șahului din Pasadena au suplimentat fondul de premii, dublînd oferta. Los Angeles oferea pentru F.I.D.E. 50 000 dolari, Pasadena 40 000 fr. elvețieni, Las Palmas 25 000 fr. elvețieni. F.I.D.E. prin președintele Campomanes a încasat 40 000 fr. elvețieni oferii de orașul Pasadena și astfel a hotărît ca meciul dintre Korcinoi și Kasparov să aibă loc la Pasadena. Cei doi candidați și-au manifestat printr-un protest nemulțumirea față de F.I.D.E. care nu a respectat ordinea preferințelor.

Victor Korcinoi se pregătește intens în vederea meciului cu Kasparov. Desigur vicecampionul mondial a aflat conținutul declarațiilor optimiste făcute de Garri, mai în glumă, mai în serios care imediat după terminarea meciului său cu Beliavski pronostica victoria sa în meciul cu Korcinoi pornind cu patru victorii din primele 10 partide. Optimismul lui Garri este binecunoscut, el fiind prin excelență un jucător care forțează șansa. Desigur meciul va fi foarte viu disputat. Korcinoi este într-o perioadă de revenire puternică a forței de joc. El și-a anunțat participarea în luna iulie la turneul organizat de Biroul de șah-turism Hoffmann în Islanda, după ce a participat la un turneu de simultane. Cel mai interesant simultan a fost cel susținut la Kaiserslautern la 30 de mese unde a obținut 22 de victorii și 6 remize (doar două înfringeri la Baotic și Bier) în fața jucătorilor clubului de șah înființat în localitate în anul 1905.

Garri Kasparov și-a înscris numele ca

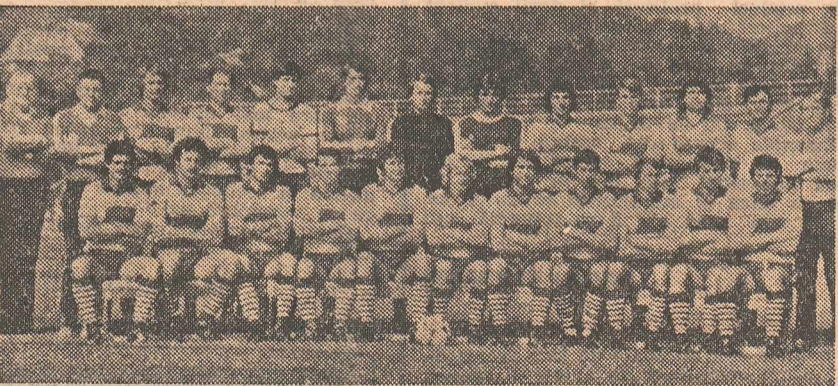
autor de literatură șahistă publicînd de curînd la Batsfort-Londra sub titlul „Fighting Chess-My Games and Career” 64 de partide comentate. Kasparov este deja un nume binecunoscut pentru excelențele sale comentarii făcute în revista „SAH” din Baku, precum și în „Informatorul” de șah iugoslav.

Pînă cînd ceasul de control al timpului de gîndire nu va fi pus în mișcare pentru a marca începerea meciului dintre Korcinoi și Kasparov, nu vom ști exact locul și data de desfășurare a meciului. Șansele cele mai mari în meci sînt atribuite lui Kasparov mai ales cît după ultima listă a coeficienților ELO, apărută la 1 iulie, Kasparov se menține în virful piramidei, în timp ce Korcinoi este în primii 10 jucători ai lumii. Iată acest clasament matematic al valorii șahiste: 1. Karpov — 2710, 2. Kasparov 2690, 3. Ljubojević — 2645, 4. Andersson — 2640, 5. Vaganian, Tal, Hübner, Polugaevski — 2620, 9. Ribli — 2615, 10. Korcinoi — 2610, ...30. Șubă (România) — 2555... etc. După cum remarcăm, cu excepția lui Tal, Korcinoi și Polugaevski toți ceilalți jucători de super-clasă aparțin tinerei generații. La fel arată și clasamentul ELO pentru șahul feminin: 1. Ciburdanidze — 2390, 2. Cramling — 2355, 3. Alexandria — 2355, 4. Kușnir — 2330, 5. Gaprindașvili — 2325, 6. Ahmylovskaja — 2300, 7. Ioseliani — 2290, 8. Litinskaia — 2280, 9. Polgar — 2275, 10. Lemacik — 2270, ...15. Muresan — 2235, ...etc.

Clasamentele ELO nu sînt în toate cazurile cele mai exacte și mai corecte ferarhii, deoarece nu în toate cazurile se respectă cu strictețe aceleași criterii de apreciere a participărilor internaționale. De exemplu clasamentul șahului feminin conține nume (Cramling, Polgar) care au jucat de una-două ori în competițiile feminine, în rest participînd în competițiile masculine (unde punctul de plecare pentru ELO-ul internațional este cu 200 puncte mai mare!). O altă curiozitate a acestor clasamente este felul în care se înregistrează performanțele în competițiile în care nu toți jucătorii au ELO internațional. Mulți dintre cei care au parcurs de-a lungul anilor listele ELO, și mai ales pe ultima, au remarcat că nu întotdeauna retragerea unui șahist din viața activă a fost la fel apreciată. Pe ultima listă ELO apare numele fostei vicecampionoane mondiale de șah Kușnir, care mai bine de două ediții ale campionatului mondial de șah a renunțat la cariera șahistă în favoarea pasiunii pentru arheologie. Nu același lucru s-a întîmplat cînd Fischer a renunțat să mai joace, listele ELO nu-l mai amintesc începînd cu ianuarie 1975, data la care Bobby avea un coeficient de 2780, neatîns pînă astăzi nici chiar de Karpov! Numele lui Fischer va reapărea foarte curînd în presă dacă meciul dintre Korcinoi și Kasparov va avea loc la Pasadena în sala propusă, sală aflată în imediata apropiere a noului domiciliu al lui Fischer...

MARGARETA MUREȘAN

Victoria constanței și a omogenității

F.C. Baia Mare din nou în divizia A

Actuala denumire, Fotbal club Baia Mare, datează abia din 1975, dar echipa e mult mai veche, fiind înființată în 1948. Vreme îndelungată, ea a jucat în divizia B și n-a putut să albe, în pofida cîtorva nume de răsunset (frații Zavoda, Sasu, Crișan ș.a.) cine știe ce veletății. „Trezierea” s-a produs după venirea lui Viorel Mateianu la conducerea tehnică, în 1978. F.C. Baia Mare promovînd și, cum se zice, neoprindu-se acolo. Mult schimbată în bine, aplicînd ideile novatoare, îndrăznețe, ale unui antrenor aflat în permanentă căutare, formația minerilor din Baia Mare s-a clasat a cincea în 1979 și a patra în 1980, după care însă, arzînd parcă prea repede, s-a întors în anul imediat următor în B. Mîhnirea miilor de suporteri ca fost intrucitva alinată de faptul că, chiar în sezonul trecut, divizionarei B l-a revenit cîstea de a reprezenta fotbalul românesc în Cupa cupelor, după ce Roznai și ceilalți pierduseră (2-3) finala Cupei României în fața campioanei, Dinamo București. Sorții însă, vămăi reamintiți?, au fost nemiloși cu elevii lui Paul Popescu (din ianuarie 1982 la echipă), hărăzindu-le o „piatră tare”, pe Real Madrid.

Au urmat un 0-0 la Baia Mare și un 2-5 la Madrid (socofit onorabil), dar „campania europeană” și-a pus, fie și indirect, pecetea asupra bătăliei pentru

promovare, F.C. pîrînd la un moment dat, în toamnă mai ales, incapacită să țină piept celor două contracandidate, U.T.A. și „U” Cluj-Napoca. La jumătatea turului, de pildă, bîimărenii aveau 4 puncte în urma Arădenilor și 3 în urma clujenilor și nu puțin erau aceia care se îndoiu ca tentativa de revenire în A va mai putea fi încununată de succes. Treptat, treptat, echipa s-a pus pe picioare și, avantajată de un program al returului favorabil (9 partide acasă), a refăcut handicapul față de lider și s-a instalat, după etapa cu numărul 25, pe locul 1. După o „serie de aur”, 5 meciuri, 5 victorii, s-a detașat și n-a mai putut fi ajuns, realizînd o promovare apreciată, fără echivoc, drept meritată.

Care au fost „armele” antrenorilor Paul Popescu și, din retur, înlocuindu-l pe dr. Nicolae Szabo, Dorel Cupșa? Un lot care, chiar dacă redus numeric (cîțiva tineri, Ignat, Rus, Moldovan ș.a., au fost folosiți îndeobște după ce conturile fuseseră încheiate), s-a dovedit omogen și, argument hotărîtor, superior valoric celor alinate de U.T.A. și „U”. O excelentă organizare a jocului la mijlocul terenului și, de fiecare dată, o abordare realistă a partidei, în funcție de posibilitățile proprii, dar și de cele ale adversarului. Mai puțin guraliv decît mulți dintre colegii

săi, Paul Popescu (peste un deceniu legat de Metalul București, cu care a făcut „victime” ilustre în Cupă) s-a arătat harnic și echilibrat, reușind să contureze și mai apoi să perfecționeze un „1” disciplinat și puternic: Feher — Buzgău, Tătăran, Ignat, Koller, Sabău, Bălan, Dragomirescu, Rus, Tulba, Roznai. Cei de mai sus au dus greul promovării: Bălan și Sabău au jucat cite 34 de meciuri (toate), Tătăran și Tulba 29, Roznai 31, Dragomirescu 30, Koller 29, Ignat (ca și Szepli) 26 etc. etc. Acasă F.C. Baia Mare a folosit, de regulă, așezarea 1-4-3-3, pentru ca în deplasare să-l retragă, de cele mai multe ori, pe Dragomirescu în linia de mijloc, optînd pentru 1-4-4-2. Dacă se poate aprecia, repetăm, că linia mediană a însemnat „cheia” izbînzii finale, nici celelalte compartimente n-au rămas datoare. Apărarea, cu foarte tînărul Tătăran (va împlini 22 de ani în 17 octombrie) și cu „veteranul” Koller (30 de ani din 20 aprilie, dar și 6 goluri!), n-a cedat decît de 29 de ori, în vreme ce atacul a înscris 83 de goluri, „virfurile” Roznai, Tulba și Dragomirescu aducîndu-și o contribuție importantă: 17, 16 și, respectiv, 14 goluri.

De acum, Baia Mare e din nou în A unde viața va fi, se știe, alta. Precaut, ca de obicei, Paul Popescu a început pregătirile înaintea altora, deplasînd lotul în stațiunea Izvoare, în județ. Lot care a rămas, în linii mari, același, cu observația că s-a întors Muresan, Baia Mare cîndu-l, în schimb, Stelei, pe Tătăran. Alte noutăți: fundașii Lars (21 de ani) și Arezanov (24) de la C.I.L. Sighet. Se mai poartă discuții pentru transferarea portarului Girjoabă (de la Sportul studentesc), a fundașului central Naghi (de la F.C.M. Brașov) și a atacantului Bolba (de la Satu Mare), dar e greu de precizat cum se vor finaliza ele, mai ales că Naghi și Bolba au eșuat în încercarea lor de a deveni studenți la Institutul de mine din Baia Mare.

Va aminti F.C. Baia Mare, din toamnă, de marea „surpriză” a anilor fotbalistici 1979 și 1980, cînd s-a numărat printre protagonistele diviziei A? Imposibil de anticipat, chiar dacă Paul Popescu speră că așa va fi. Ce e sigur ține de faptul că echipa, sprijinită permanent și asiduu de organele locale, avînd un președinte de onoare, dr. ing. Valer Gabrian, și un președinte activ, ing. Gabriel Ghirolean, deosebit de energici, și-a propus nu doar „să dea cu nasul” prin divizia A. Sîrguința și seriozitatea fotbalistilor din Baia Mare, cîștigători fără dubii ai seriei a III-a a diviziei B, ne determină să credem că așa va fi.

VIDIU IOANIȚOIA

Cronica șoselei

Jocuri și jocuri

Serbare de sfîrșit de an. Coronite pe bucele bălaie ori ca pana corbului, chipuri satisfăcute, fețe transpirate de bunici, mămici, unchi, matusi, mai emoționați decît actorii care vor urca în curînd pe scenă, fie în calitate de premianți, fie de actori, în partea a doua, cea artistică a serbării. Cînd îi vezi cu cită ardore își joacă rolurile, cit de mult doresc să se contopească cu personajul pe care îl reprezintă, te podidesc lacrimile, pe tine, un străin, care ai nimerit întîmplător la serbarea lor.

Festivitatea s-a terminat. Aplauze prelungite, comentarii, asupra calității excelente a spectacolului oferit de copii. Cea mai mare bucurie a micilor actori este acum să-și prelungească plăcerea mergînd spre casă în costumele, care le-au adus atita succes. Veverițe, iepurași, o șmecheră vulpiță, căței, laolaltă cu alte „animale”, nu chiar atît de pasnice, cum ar fi lupii, urșii, mistreții, se țin de mină, glumesc și rid spre hazul spectatorilor de toate vîrstele care îi înconjoară la ieșirea din sală. Un „fluture” de 7 ani, care a primit și premiul I la terminarea primei clase, și care și-a prezentat cu aplomb și gingăsie partitura, repetă și acum, pe stradă, versurile scurte, dar frumos compuse, care l-au amuzat probabil atît de mult, versuri din care se poate înțelege că el „merge” pe sus, nu pe jos, și acolo sus, în aer, e înfaibil și nu-l pștețe nîc un fel de pericol. Atît de mult e convins de acest adevăr, încît, bîtînd din aripioarele lui viu colorate, se oprește în mijlocul drumului înșesat de mașini și continuă să rotească cîntecul lui care, după atita repetare, a început să fie învățat și de alaiul de oameni mari și mici care îl însoțesc. Șoferii opresc, se creează un mic ambuteiaj, pasagerii coboară din mașini și se uită curioși la micul actor care, parcă și mai pătruns de rolul lui de fluture, continuă să-și repete cîntecul. Cu greu se strecoară pînă la el învățătoarea: „Să-mi faci tu, mie, Mihăiță, figuri dintr-astea? Lasă că la anul am să-ți dau un rol de automobil, să cobori și tu cu roțile pe pămînt”. Psihologie de copil care își ia rolul în serios.

Două echipe de băieți: una pe o parte și alta pe cealaltă parte a drumului. Au și arbitru. Se acordă un număr de puncte cu atît mai mare cu cît puștiul trece mai aproape de botul mașinii care circulă dintr-o direcție sau alta. Punctul de traversare în fugă e marcat precis, cu cretă, perpendicular pe axul drumului. Apoi, din 50 în 50 de metri, sînt însemnate cu linii albe pozițiile prezumtive în care se pot afla mașinile. Bineînțeles că aci e tolerată o eroare aproximativă. Fiecare fuge după puterile sale. Unii se avîntă peste șosea cînd autoturismul se află la 200-300 de metri. Atuncea componenții celeilalte echipe strigă în cor „Fricosu”, „fricosu”, iar băiatul, cu capul lăsat în jos, care e nemulțumit pînă și de propriii lui coechipieri, promite în sinea sa o trecere mai curajoasă. Cele mai reușite „țîșniri” sînt cele care provoacă frînări atît de puternice încît fac să se înfioare și pe cei mai temerari coechipieri, ca să nu mai vorbim de trecători. Unii din șoferi coboară și fug să-l prindă pe cel care i-a făcut să-i treacă toate transpirațiile, încercînd să doboare recordurile lui Jessie Oweer. Zadarnic să pui mina pe ei. Ba mai mult, se opresc la liziera păduricii și rid cu hohote de șoferul, deseori obez, căruia îi e de mult străin mersul pe jos pe distanțe mai mărișoare, dar mite fuga! Încep comentariile între băieți, atît cu privire la fuga caraghioasă a șoferului cît și la performanța alergătorului „Asta, da, îndrăzneală! Ai văzut ce curaj, ce sînge rece, ce simț de apreciere și spirit de observare. Cascador să te faci, nu altceva, Petrică”. Încep apoi rîmășagurile. „Pun pariu pe 10 lei că eu trec în fugă cînd mașina e doar în dreptul copacului?”. „Cît îi pînă acolo? Să măsurăm. Uite, nici zece pași. Unai cînd ăla merge cu 20 pe oră și e tractor, și alta-i cînd e Dacia care zboară cu 100 pe oră”. „Eu înmă asum toate riscurile”.

Energia, inventivitatea, fantezia, perseverența, talentul copiilor noștri au fost, sînt și vor fi canalizate spre lucruri utile, folositoare colectivității. Jocul este și el un element component al dezvoltării fizice și spirituale a celor mici. Cînd ei, însă, degerează și constituie o primejdie atît pentru cei care-l practică cît și pentru cei din jur, nu trebuie să rămînem indiferenți toți cei care realizăm caracterul periculos al acestuia. Și am dat doar un exemplu. Strada oferă încă, din păcate, multe altele.

VICTOR BEDA

Lumea in care trăim

Două milioane...

De preferință aleg marile orașe. Dar nu numai acestea. Practic îl întâlnești aproape peste tot — la New York, ca și la Chicago, la Boston, ca și la Detroit, la Michigan sau pe plajele Floridei, în orașele de pe litoralul Californiei sau în alte sute de mici localități.

Sînt două milioane. Și nu sînt puțini. Sînt două milioane. Unii îi privesc cu dispreț. Alții cu compătimire. Nu lipsește nici ostilitatea. În general, sînt etichetați drept „vagabonzi”.

2 000 000 de vagabonzi! Oameni fără locuință, fără adăpost permanent, oameni care colindă orașele, care dorm la azile, în parcuri, pe sub poduri, în depozite părăsite, printre dărîmături sau pe unde apucă. Vagabonzi clasici rămași în epoca modernă.

Sigur, vagabonzi întâlnești în mai toate țările lumii. Mai mulți sau mai puțini, dar întâlnești. În America însă, fenomenul impresionează prin proporții. Pare într-adevăr de necrezut: cum, în cea mai bogată țară a lumii, în Statele Unite ale Americii, pot să existe, în anul 1983, două milioane de vagabonzi?

Dacă știrea nu s-ar fi publicat într-un ziar recunoscut prin seriozitatea sa, iar datele n-ar fi fost furnizate de o sursă americană autorizată și competentă în materie, poate am fi tentați să credem că este vorba de o exagerare. Dar nu, nu este vorba de nici o exagerare. În Statele Unite, în luna mai 1983 existau, conform datelor furnizate ziarului „Le Monde” de către Coaliția națională de ajutorare a celor fără adăpost din S.U.A., două milioane de vagabonzi.

Cine sînt ei? „Vagabondul obișnuit — scrie „Le Monde” — are între 25 și 40 de ani, de regulă nu are o calificare profesională, nu are familie ori și-a părăsit-o. A fost izgonit de la ultimul său domiciliu fix de prietenul sau ruda cu care îl împărțea. Un sfert dintre acești oameni fără căpătii sînt bolnavi, unii mintal, într-un grad mai mult sau mai puțin avansat, 15 la sută sînt alcoolici sau drogați, iar în rest — peste un milion de persoane — sînt „naufrajați ai receișunilor” care nu și-au găsit un loc de muncă și nici un acoperiș la un preț abordabil.”

În ciuda agitației declanșate de diferite mijloace de informare în masă despre relansarea economică și șansele ei, în ciuda propagandei favorabile lansate în legătură cu „redresarea”, situația celor două milioane de vagabonzi americani nu s-a schimbat și nu promite să se schimbe absolut cu nimic. 85% din aceștia sînt bărbați de vîrstă mijlocie. Cei alți 15 la sută o formează femeile și adolescenții fără cămin.

Robert Hayes, tînăr avocat din New York, unul dintre promotorii Coaliției naționale de ajutorare a celor fără adă-

post („National Coalition for the Homeless”) susține că șomerii sînt cei ce îngroașă în permanență rîndurile vagabonzilor. Cînd luni și luni de zile, cînd ani întregi nu găsești de lucru, cînd ajutorul de șomaj încetează, cînd nu mai ai ce vinde și deci nu mai ai nici din ce plăți chiria (uneori nici ce mîncă, fiind nevoit să apelezi la supra publică), atunci nu mai surprinde pe nimeni de ce crește permanent numărul vagabonzilor.

Vagabondajul acestor oameni nu are nimic comun cu dorul de pribegie, cu dorința de a hoinări. Aceștia n-au plecat din locurile natale minăți de atracția drumetiei continue. Poezia mersului nesfîrșit nu-i impresionează. Pribegii aceștia sînt minăți de altceva: de sărăcie. De cea mai cumplită sărăcie.

Recesiunea este, în același timp, și cauza creșterii numărului de copii ce vagabondează. Peste 20 000 de adolescenți — scrie același ziar francez — trăiesc pe străzile New Yorkului mai mult sau mai puțin din drogul și prostituției. Plajele Floridei și Californiei au și contingentele lor de tineri vagabonzi care nu aleg mijloacele cînd este vorba să cîștige cîteva dolari.

Sînt copii abandonati, goniți de acasă sau fugari. Toate studiile specialiștilor americani au demonstrat că șomajul prelungit deteriorează grav, uneori ireparabil, atmosfera și viața de familie. O anchetă efectuată de „New York Times” constată că o treime dintr-un milion de adolescenți fugari rup pentru totdeauna legăturile cu familiile lor, devin vagabonzi „permanenți” afundîndu-se definitiv în delincvență. Sînt cei ce și pierd speranțele. Sînt cei ce nu mai au nici o încredere în viață. Sînt cei ce alunecă iremediabil pe panta răului. Devin răufăcători. Vagabondajul se termină deseori în pușcărie. Iar apoi închisorile devin pentru lungi perioade „locuințele” lor.

2 000 000 de vagabonzi... „Și 200 de familii americane a căror avere aproape atinge sau depășește cu mult un miliard de dolari...”

Vagabonzi și miliardari. O țară, într-adevăr, a tuturor posibilităților!

Vagabondajul acesta, se întreabă revista franceză, este, oare, iremediabil? N-ar putea oare America să-și vindească această rană? Categorie, ar putea. Dar nimeni dintre cei ce au putere și bani nu sînt preocupați și interesați de destinul celor 2 000 000 de pribegi, a căror soartă este împovărată de nefericirea sărăciei.

Căci, să nu uităm, vagabondajul reprezintă o formă a sărăciei.

Sărăcie în lumea bogată...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Mărunișul

Mărturisesc, n-am intrat pînă acum în sediul revistei „Newsweek”, deși prin preajma blocului din Manhattan ce o găzduiește am trecut de zeci de ori. Prin urmare, ce voi spune mai departe nu este auzit de mine la fața locului, pe culoarele redacției sau la o ceașcă de cafea neagră, din cele care bei 10—20 pe zi fără să ai idee că ai înghițit altceva decît apă colorată, ci pur și simplu din coloanele iese de sub teascuri nu cu mult timp în urmă.

Am auzit voci și am simțit adesea gesturi moralizatoare, venind de la autori de articole în coloanele a ceea ce numim presă occidentală. Se defilează peren sub șeagul lui „mie nu-mi comandă nimeni ce să scriu”, „sînt liber să spun ce vreau”, „nimic în afara eticii”, „sfînta moralitate a scrisului”.

În legătură cu aceasta din urmă mai ales, iată-ne în paginile revistei „Newsweek” despre care am început a vorbi, în cele două colonile despre viața presei. Și ee ni se spune? Reporterii americani oferă de obicei prietenilor și rudele șansa de a se afișa pe panoul popularității în schimbul unor indiscreții. Jurnaliștii europeni — vom afla și care

— au obiceiuri ceva mai concrete: oferte de bani gheață drept catalizator suplimentar de informații. A plăti pentru noutăți e o practică des întîlnită mai ales în rîndul publicațiilor competitive din Anglia și Germania federală.

Se întîmplă în lumea asta destule și veți fi probabil îngăduitori cu aceia care dau din bănuțul propriu, scos din buzunarul propriu, pentru a soluționa dificila problemă a acurateții informației prin suplimentarea surselor sau amplificarea travaliului propriu. Pentru scurta drumului către evenimentul forte, acel ceva fără de care viața noastră ar rămîne searbădă pur și simplu.

Să recurgem la exemple înainte de a fi obosit în acceptarea și încurajarea ideii de principiu, înainte ca grăbiți fiind să-i invităm în a ne plînge pe umăr. Peter Sutcliffe, englezul, a fost condamnat pentru vina de a fi ucis 13 femei și rănit alte 8. Ce spune soția acestuia, Sonia, despre competiția ziaristilor, îngrămădiți în fața casei părinților săi? Zice: hoarde de reporteri cocoțați unul peste altul băteau în ușă, în ferestre, în cutia de scrisori, anunțînd fără rușine oferte mereu mai mari, ca la o obișnuită licitație de bunuri de consum pentru exclusivitatea întîmplărilor. I s-au oferit 264 000 dolari dar Sonia a refuzat. Rudele ei s-au dovedit mai receptive. Doi frați — Carl și Michael — au acceptat 50 000, respectiv 12 000 dolari. Ca și tatăl.

Ce spun editorii? Publicul are drep-

tul să afle. Nu vorbesc despre creșterea în acest fel a tirajului. Nici despre monopolul instituit, dreptul de a cumpăra prelungindu-se prin dreptul de a bloca diseminarea informației.

În Germania federală, ni se spune, sînt reporterii care au banii pregătiți și au doar de dat un telefon la comanduire atunci cînd trebuie să întrebă dacă li se permite să urce prețul. O anume Marcianne Bachmeier a împușcat mortal chiar în instanță pe bărbatul ce-și ucisese fiica de șapte ani; „Stern” a plătit pentru „istorie” 42 000 dolari. Rivala lui „Stern”, „Bunte”, a oferit 1,3 milioane dolari, în 1980, pentru relatarea exclusivă privind răpirea celor două fete ale unui corespondent de televiziune.

Lațul este ușor de descifrat: publicînd reportaje de senzație în exclusivitate, atragi cititori. Astfel atragi reclama, produci profituri și devii evident mai important în concertul presei.

Practicle de acest fel au un nume: ziaristica pe bază de măruniș. „Jurnalismul care merge”. Iar acolo unde se unge bine, după cum se vede pică. De fapt plouă. Cu de toate.

Exemple scoase din umbră parcă a-nume să plesnească peste nas pe cei prea absorbiți să dea în sus și în jos cu etica și moralitatea scrisului lor ca să mai vadă ce li se întîmplă sub ochi.

NEAGU UDROIU ■

Un festin pentru preistorie

În umbra paradoxurilor se dezvoltă adevărurile cele mai simple. Cei mai imaginativi gurmanzi sînt excursioniștii care și-au uitat proviziile acasă. Am asistat într-o seară, în jurul unui foc la care ar fi trebuit să sîrile tripturi, dar care a fost limitat la degustarea a cite unui biscuit umed, la un conclave subtil și interminabil pe tema valorii cimbrului în bucătărie. În general lipsa unui bun îl conferă acestuia proporții și sensuri care altfel ar rămîne obscure. Fapt probant în țările foarte sărace, în condițiile unei conjuncturi favorabile (în general surprinzătoare și de scurtă durată), consumul alimentar crește brusc și, cel mai adesea, peste necesități. O euforie gastronomică marcînd o disponibilitate debordantă se instalează în plină tradiție a foamei. Nu este vorba decît de o formă înșelătoare a disperării, a tentației de a rupe brusc punțile care leagă un lung trecut de lihnală de un prezent normal.

Intr-o țară desertică și pauperă, devenită din senin desertică și extrem de bogată, cererea de automobile de lux a fost substanțial mai mare decît pe piața de resort în metropola producătoare. Limuzinele s-au importat, dar nu aveau pe unde să circule din motivul simplu că în deșertul cu pricina nu se construieră încă autostrăzi. Dacă în cazul plăcintelor, parfumurilor, vinurilor sau pantofilor, a televizoarelor sau bomboanelor apetitul de

consum este relevant de dieta tradițională care a precedat o abundentă declanșată surprinzător, în cazul armelor argumentul rămîne la fel de valabil? O țară care a minuit flinte primitive își poate exercisa, prin aceeași logică a dezvoltării, imediat și acerb, complicata responsabilitate de a poseda un sofisticat arsenal nuclear? Dar globul însuși, în totalitatea sa, manifestă rigoare în acumularea unui meniu atomic care se dovedește ultratoxic încă din faza de buoătărie?

Aidoma informaticii a cărei extindere și implantare în cele mai subtile detalii ale vieții cotidiene poate deveni o ripostă la adresa civilizației cînd ea este manipulată de interese de grup, tehnologia de vîrf în domeniul militar devine o ripostă la adresa omenirii încă din faza de proiect. Consumul de bomboane, după o lungă poftă de bomboane, nu seamănă cu consumul de arme nucleare după un lung șir de războaie clasice. Omenirea nu este pregătită (și nici nu are de ce!) pentru a trece la starea de pericol permanent, la starea „un pas înainte de sinucidere” în numele unor disponibilități tehnologice îndreptate, nebuștește, împotriva ei însăși. Mai mult decît atît: omenirea săracă împinsă spre abundența militară este plasată, imperativ și sistematic, într-un adevărat labirint, într-un marasm care îl conservă, în forme moderne, o preistorie de fond.

Prețul pur economic al cursei înarmărilor în „lumea a treia” este dublat și agravat de prețul politic. Piesele de schimb și tehnicienii se asigură de exportator cu condiția politică implicită ca țara importatoare să nu poată utiliza materialul respectiv decît dacă obiectivele sale militare

și politice sînt aprobate de țara furnizoare. „Cînd cumpărați un avion — spune nonșalant unul din constructorii celei mai mari firme exportatoare de armament, „Lokheed” — cumpărați și un furnizor și o linie de aprovizionare, cu alte cuvinte cumpărați un partener politic”. Desigur cuvîntul „partener” trebuie văzut prin prisma raporturilor de inechitate cu care se însoțește cursa înarmărilor. Comerțul cu arme ori simpla achiziționare de anumite tehnologii necesare unei producții proprii s-au dovedit a fi tranzacții vădit inechitabile. Importatorii se află constant în situația de a compensa cumpărarea unor produse foarte scumpe cu exporturi ieftine, de obicei de materii prime. Mai ales că prețul de vânzare al armelor are o tendință de creștere vertiginosă. Un tanc, de pildă, costa, în perioada celui de-al doilea război mondial, între 40 000 și 70 000 dolari. Acum, prețul se situează în jurul sumei de un milion de dolari. Calculele experților relevă că prețul tancurilor necesare unei divizii blindate este de circa 500 milioane dolari comparativ cu 7,5 milioane, în urmă cu 35—40 de ani. Dar sfera comerțului cu armament cuprinde, se știe, și avioane, rachete, nave, care au prețuri mult mai mari decît al unui tanc.

Prețul „menului militar” este catastrofal, consumarea lui nu folosește decît celui care l-a „dictat” iar efectele sînt de o tradițională toxicitate. Globul însuși plasat la remorca unei militarizări în debandadă a intrat pe un teren care duce, în asemenea circumstanțe, direct într-o nouă preistorie.

RADU BUDEANU ■

Mondo umano?

Post-scriptum

la Enola Gay

Rîndurile acestea apar cu o zi înainte de a se împlini la 6 august, ora 8,18', 38 de ani de la clipa în care Băiețelul, lansat de Enola Gay, a explodat ducînd în preistorie un oraș — Hiroshima, — circa 60 000 de oameni n-au mai aparținut nici lumii noastre, nici alteia pentru că s-au volatilizat (cum scria atît de plastic un ziarist francez), în timp ce omenirea plonja în grava eră atomică. Despre toate astea cititorul are ocazia chiar în aceste zile să citească în documentatul volum „Enola Gay”, scris de Gordon Thomas și Max Morgan Witts și publicat în traducerea românească de Editura politică. Nu voi reveni decît asupra momentelor de dinainte de 6 august 1945, ora 8,18' a.m., ci mă voi referi la citeva de după.

Peste ani, unul dintre protagoniștii direcți ai faimosului Proiect Manhattan au revenit cu reacții la explozia Băiețelului. Unele dintre acestea se cunosc deja — aceea a lui J. Robert Oppenheimer, savantul, a lui Harry Truman, președintele american, intenția lui Franklin Delano Roosevelt, predecesorul lui Truman, a lui Tibbets, colonelul comandant al Enolei Gay etc. Azi, aici, trebuie să facem loc și celei a generalului de brigadă Leslie Groves, comandantul militar al Proiectului Manhattan, care în această calitate nu răspundea decît în fața ministrului de război și a președintelui țării. Or, iată, după ani întrebare dacă are vreo remuscare față de efectele încă incalculabile ale acelei flori macabre — ciuperca atomică apărută acum 38 de ani deasupra Hiroshimei — general Leslie Groves a răspuns scurt și cum e felul meseriei sale: „Nu, nu am remuscări” deoarece noi am cruțat în mod cert un foarte mare număr de vieți americane. Atît și nimic mai mult.

În aceeași zi în care am cunoscut gîndurile publice ale comandantului Proiectului Manhattan, am găsit și niște rînduri tulburătoare despre o tînără japoneză, despre care, cred, că deși pot fi cunoscute unora, merită să le relau în acest context: „O chema Sadako Sasaki și avea 14 ani. Suflul de aer atomic abia a atins-o pe cînd nu avea decît un an. „Dacă reușesc să fac o mie de aripoare din hîrtie albă, sînt sigură că nu voi muri” — spunea Sadako prietenelor ei, repetînd o veche legendă japoneză.

Dar ea s-a stîns din viață înainte ca cele o mie de aripoare albe să-și poată lua zborul.

Azi, la Hiroshima se înalță un monument care evocă povestea fetiței Sasaki. Și fetițele de școală împletesc mici ghirlande de aripoare de hîrtie, pe care le trimit în lumea întrecăgă, oamenilor politici și savanților.

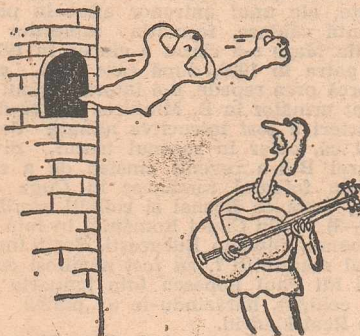
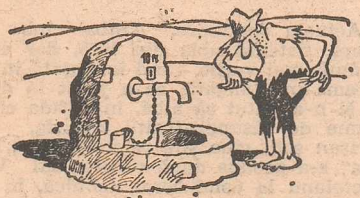
Uneori, o ghirlandă izbutește să-și ia zborul. Iar dacă furtuna este departe și marea liniștită, ea aduce speranța...

Sînt, cum n-aș putea fi?, de acord cu ideea metaforică a ghirlandelor și cred că ele ar trebui să pornească și spre unii militari. Făcînd completarea, mă gîndesc la ceea ce un excelent redactor de carte îmi sugera pentru finalul cuvîntului introductiv la „Enola Gay”. Cum propunerea n-a intrat atunci, mi se pare mai nimerit s-o transcriu într-un post-scriptum ce apare cu doar 24 de ore înainte de a se împlini 38 de ani de la apocalipsul atomic și gîndindu-mă la zecile de mil de bombe atomice ce vegetează azi:

Oameni, vegheați, unii generali lucrează!

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

După N.B.I. - R.D.G.

Daisaku Ikeda și Ioan Alexandru

În satul părinților mei din Transilvania în grădina, odată cu răsăritul soarelui în fața unei case străvechi pe pridvor, readuc în memorie convorbirea pe care am avut-o de curind cu o personalitate de seamă a lumii contemporane, Daisaku Ikeda, cunoscut în Europa și Asia prin cărțile sale, prin convorbirile ce le-a purtat cu istoricul vestit al Angliei Arnold Toynbee, cu francezul René Huyghe, cu mari conducători de state și personalități politice din Asia sau Europa și America. Cartea sa, dialog purtat pe aproape cinci sute de pagini cu istoricul Toynbee tradusă în mai multe limbi de circulație aduce în cuvint adevărului ale istoriei milenare a pământului; spun pământ pentru că este vorba de planeta noastră, cade în grija fiecărui om de a fi preocupat de soarta întregului de acum cu precădere de posibilitățile ce ne-au rămas pentru a supraviețui, a salva viața. A alege viața cum se și numește cartea mai sus-numitului dialog.

Ce rămâne din tradițiile popoarelor, din viața lor trecută, pilduitoare, ce experiențe ale neamurilor sunt încă grăitoare omului de astăzi, unde pe pământ mai există vetre de spiritualitate care ar putea refăce, întări continua procesul lent necesar al spiritualizării ființei în duhul legilor morale fără de care este amenințată însăși dăinuirea omului în cosmos. Trebuie să fim pregătiți pentru jertfă

să fim gata să împărțim, să împărțim din ce avem din piinea noastră spirituală cea de toate zilele. Sîntem oameni în măsura în care știm să renunțăm din iubire pentru ceilalți la ceea ce l-ar putea edifica pe celălalt, suntem ființe ale comuniunii în măsura în care ceea ce este vital în viața noastră creatoare suntem dispuși să împărțim celorlalți.

Noi românii avem ceva de spus altora dar avem și de învățat de la alții de a-i asculta pe alții, de a intra și a ne ști permanent în dialog cu valorile altora. Iată avem satul, avem acest sat primordial cum îl numea un alt japonez Minoaru Nambara referindu-se la Maramureș, avem o experiență milenară în istorie legată de spiritualitatea satului, am trăit major pe sate în aceste republici de lemn cum este Teudul sau Budeștii sau Cuhea lui Bogdan Vodă sau atâtea sate și pînă la urmă mij de așezări la poalele Carpaților de-o parte și alta. Alții nu mai au satul, nu l-au avut decît puțin, n-au stat în el pînă ce i-a aruncat în cosmos, în eternitate, nu le-a devenit ființă cum ar spune Constantin Noica, pentru că satul așa cum a dăinuit aici

este în primul rînd tradiție, spiritualitate viețuire morală a lumii, depînătate, înaltă înțelepciune.

Iată de ce bucuria noastră nu o vom ascunde cînd s-a ivit prilejul unui dialog care nădăjduim să se nuanțeze în amănunt, să se extindă avîndu-i ca celălalt care întrebă și răspunde venind din lumea lui pe acest om smerit în adîncul inimii sale. de-o extremă simplitate pe japonezul Daisaku Ikeda, al cărui spirit deschis, al cărui suflet de poet adevărat familiar în filosofia tradițiilor sale tipărită și exprimată de el în șase volume mi-a atins coarda ființei într-o exprimare ce este mai specific tocmai neamului și tradițiilor poporului meu. Căci nici nu este cu puțință un dialog adevărat decît de la vatră la vatră, de la tradiție la tradiție, ce aveți voi acasă ce vă ține pe voi acolo creatori și cosmici naționali și universali, care este umanitatea voastră cea mai profundă care ne-ar face să vă iubim ca frați fără să ne pierdem propria noastră înfățișare.

L-am simțit pe acest om profund în desăvîrșita sa deschidere celor adînci ale inimii așa cum i-am simțit prin ani pe

alți oameni de seamă cu care am dialogat față către față. Cum este Blaga, Heidegger, Noica, Heissenberg, Stăniloae, Athenagoras, Eliade, Gabriel Marcel Irineu al Cretei, Pierre Emmanuel, Paisie, Cleopa și alte nume ca să nu-i numesc pe cei ai satului în veșmint alb atinși de bucuria viețuirii spiritului desăvîrșită.

Convorbirea cu Daisaku Ikeda a început practic la o recepție unde l-am spus acest gînd:

Dumneavoastră aveți cinci priviri, aruncați asupra lumii cinci voaluri pentru a le tăia și destăina esența. noi în tradiția noastră avem opt feluri de lacrimi, opt vămi ale transfigurării suferinței pînă la transparența desăvîrșită. La acest gînd rostit s-a sculat în picioare mi-a strîns mina și-a murmurat umirea și bucuria și în acest fel ca-lea dialogului ce a început și continuat a doua zi a fost deschisă.

Chemat pentru cinci-zece minute am dialogat aproape o oră și jumătate urmînd să continuăm dialogul în Japonia, unde Domnia-Sa m-a invitat să conferențiez în fața studenților.

Redau aici dialogul înregistrat pe bandă aproape în întregime.

Convorbirea a avut loc în limba franceză:

Topa, 11 iulie 1983

Am luat cu mine la această întrevvedere ca documente cartea **Studiu II** care a apărut la Timișoara cuprinzînd expoziția de artă asupra spiritualității satului nostru pe calea unei expoziții de artă printre cele mai grăitoare din ultimele decenii după părerea noastră, plămîuită de către pictorul Paul Gherasim.

De asemeni trei ani încondeiate la Putna, aceste Voronețe în miniatură și altăcarte a profesorului Virgil Cîndea în care sînt arătate daniile și jertfele de înțajitorare ale voievozilor români de-a lungul a veacuri către alte țări și sfinte locașuri din Athos la Ierusalim și Muntele Sinai.

În cartea **Studiu** sînt cuprinse și gîndurile profesorului Nambara asupra Maramureșului cu care am avut o convorbire în această revistă cu trei ani în urmă.

Apoi, în scurte cuvinte, m-am prezentat revenind asupra întîlnirilor cu Heidegger, asupra studiului în lumea poeziei orientale și bizantine.

I. A. Am venit la Dumneavoastră cu trei cuvinte: **Tradiție, Națiune, artă-poesie.**

Rostul tradiției, al națiunii și rolul pe care cuvîntul inspirat arta îl au în transfigurarea și desăvîrșirea tradiției, națiunii, a istoriei într-un cuvînt.

Dacă ați binevoi, am vorbi despre tradiție, m-aș bucura...

Daisaku Ikeda. Este simplu. Tradiția este temelia vieții. Prima dumneavoastră întrebare se arată foarte simplă pentru mine.

În Japonia tradiția se scrie în două feluri: mai întîi tradiția este temeiul tuturor drepturilor, legilor conform scrierii.

Apoi, ea este valoarea, semnificația vieții. De aceea înainte de a vă da un răspuns vreau să vă spun că m-ați mișcat profund prin punerea problemei.

Știți ce reprezintă o întrebare pusă: arată nemijlocit atitudinea dumneavoastră în fața vieții.

Vă apreciez mult pentru însăși întrebarea dumneavoastră.

Vedeți că sîntem doar noi care putem crea tradiție.

Animalele nu pot face să se nască tradiție.

I. A. Tradiția ține de esența ființei umane.

D. I. Noi presupunem că și animalele pot crea ceva asemănător unei tradiții dar aceasta este foarte simplă: își fac cuib.

I. A. Refac mereu același cuib.

D. I. Noi ca oameni sîntem preocupați, în calitate de ființe umane, cum se poate trăi bine și cum se poate trăi fericit.

Este ceva important, căci ne preocupăm cum poate evolua viața noastră și cum poate evolua înțelepciunea vieții.

A scrie înțelepciunea vieții este foarte important pentru noi ființele umane.

I. A. De bună seamă.

D. I. Deci pentru început: drumul și evoluția ființelor umane.

S-a creat de la început valoarea frumuseții. În al doilea rînd cum se poate crea binele, binele în sensul scriptural, al scrierilor, și în sensul de aptitudine.

Cele două feluri de a vedea se revendică din creare, din creația naturii.

Apoi trebuie văzută protecțiunea, a le proteja. Și aici apare problema păcii.

A avea o viață fericită în armonie cu teate popoarele. Deci cum se poate proteja pacea.

Chiar dacă sîntem niște ființe moderne, civilizația este bazată pe tradiții care vin din foarte îndepărtate vremi.

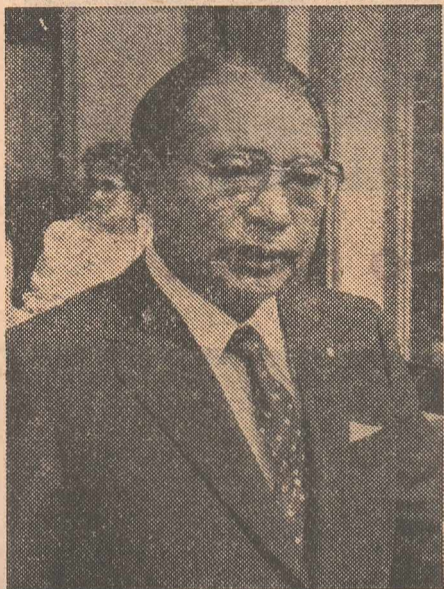
Niște ființe gata civilizate, fără să treacă prin tradiție nu se pot naște.

Pentru a ajunge la o concluzie, tradiția este vitală vieții, pentru păstrarea vieții, pentru buna ei ambianță.

Tradiția s-a zămislit prin acumularea de înțelepciune a ființei umane. Deci prin adițiune. Este o problemă foarte importantă pentru ființa umană.

I. A. Găsesc foarte importante cele spuse de Dumneavoastră. Această armonie cu toate, această împăcare în cosmos a omului, implică atitudinea lui în fața vieții în general.

Îmi îngădui să adaug cum țărani maramureșeni în vechime mergînd printr-o fireață pe cărările colinelor își legau clopoței mărunți cu sunet stîns la opinci

să-i audă fluturii și gizele pământului să se ferească din cale să nu le fie zădărnicită nunta viețuirii. Bătrini japonezi purtau cu ei pinză foarte fină cînd beau apă curată de izvor să ocrotească oricît de invizibilă urmă de viață.

D. I. Trebuie atrasă atențiunea asupra unui punct, intrucît tradiția este vitală omului.

Tradiția trebuie să fie păstrată, nu trebuie să fie deteriorată, ea poate fi păstrată: pentru a putea fi garantată evoluția ființei umane ea nu trebuie să cadă din tradiție.

Pentru a păstra buna tradiție trebuie zădărnicit un climat care ar sta de-a curmezîșul tradiției care practic ar fi împotriva evoluției ființelor umane.

I. A. Vedeți așadar o interdependență totală între tradiție și progres, evoluție civilizată.

Și în acest caz am putea spune o legătură profundă între tradiție și națiune.

Noi avem un mare gînditor al istoriei: Vasile Pârvan, care a fost și arheolog autorul Geticeii, care spune că „națiunea nu e un element biologic, ci unul spiritual”.

Așadar națiunile nu sînt doar o conglomerată biologică ci organisme spirituale sînt forțe spirituale iar ca atare rezultatul unei evoluții mult mai profunde decît al uneia pur biologice. Implică jertfe într-un topos: din punctul de vedere al acestui gînditor care îl continuă pe Eminescu, nu există altă evoluție pentru umanitate.

Mai mare decît o familie ca să nu cadă în egoism și mai mică decît umanitatea întregă ca să nu cadă în indiferență, națiunea este acest roi dinamic angajat pe calea legilor morale de-a intensifica viețuirea, de-a îmbogăți umanitatea pe calea aprofundării darurilor sale personale spre bucuria și nuanțarea frumuseții umanității.

Națiunile trebuie să existe ca atare pentru ca omul să nu cadă fie în animalitate, în viețuire doar biologică fie în cosmopolitism neroditor.

Națiunea este o înaltă formă a organizării ființei umane la măsura omului a persoanei lui. Dumneavoastră ce credeți despre asta?

D. I. Este ceva tulburător în aceste cuvinte. Sînt adevărate, dar nu singurul adevăr. Vedeți, adineaori v-am spus ce este tradiția. Este fluviu acumulărilor popoarelor. Popoarele nu neagă acumulările ce sînt ale lor.

I. A. Aceasta este foarte frumos și așa trebuie să fie!

D. I. Acesta este primul punct. Acum al doilea. Destinul ființelor umane este evoluția.

I. A. Evoluția mereu înainte nu înseamnă a se pierde din mersul cu ceilalți. Evoluția nu înseamnă a se pierde categoria de națiune. Națiunea rămîne mereu cu evoluția. Așa cum copiii rămîn mereu cu părinții, cu noi, este un bagaj etern.

D. I. Da, da.

Epoca noastră este cu adevărat internațională. Da, este mai dificil de a proteja tradițiile popoarelor, dar trebuie un efort de inteligență spre a da importanță profundizimilor tradițiilor. Fără a face acest efort de întoarcere în urmă nu va fi bine deloc.

Vreau să spun despre eu, după cum vorbesc filosofii despre oarecare, despre celălalt.

Personalitatea fiecăruia transpare din respectul pentru ceilalți și pentru sine însuși.

I. A. După lectura volumului-dialog, al Dumneavoastră cu savantul om de artă francez René Huyghe „Noaptea cheamă aurora” înțeleg că vedeți forța, entuziasmul, bucuria individului foarte legate de un absolut etic. Dumneavoastră credeți că toate popoarele trebuie să fie angajate cu entuziasmul lor creator în fața unui absolut etic, moral. Acesta nu este forță ascunsă abstractă cum credeau la un moment dat vechii greci, este o forță morală, etică iar în aceste auspicii înseamnă că fiecare națiune are șansa să nu rămînă provincială, izolată, să participe la valorile inter-națunilor cu propria sa personalitate și tradiție.

Înțelegeți acest absolut etic? V-am înțeles bine?

D. I. Da, da. Acesta este și punctul meu de vedere.

I. A. Toată tradiția mea este ancorată în acest sens. Absolutul român este binele, un absolut al ființei personale un absolut moral. Basmelor, toată tradiția noastră populară se revendică de la Persoană, este bunătatea celui născut frumos dintr-o lacrimă, din lacrima a opta a sufletului omeneș, dornic de transfigurare și desăvîrșită bunătate, dorul pământului transfigurat.

Direcția care situează așezările caselor noastre pe sate este către acest absolut lumină blîndă și ocrotitoare care este viața și adevărul Logos devenit istorie ca istoria să devină eternitate. Este absolutul iubire, mereu iubirea transfigurată a lacrimii octogon agape și semnul sacrificiului personal este ancorat în această semnificație cosmică a existenței.

În acest fel cred că sîntem foarte legați de tradiția dumneavoastră japoneză în respectul față de natură. Fătul nostru frumos este cu toată ființa în legătură de taină cu fluturii și albinele și furnicile și păsările cerului cu florile și firul de lărbă cu piinea și vinul istoriei. Păstorul din Miorița este plămădit din toată podobia cosmosului din spicul grîului și laptele turmelor din fructele pădurilor și stelele cerurilor știe să convorbească, în taină cu toate creaturile în preajma lui oia devine grăitoare și moartea se transfigurează în nuntă. Munții devin sacerdotali și luceferii candelor aprinse, păsările cîntare paradisiacă. Acest profund atașament față de sora natură de frațele codru această evlavie, eusebea, față de tot ce există ține cred de viitor este un dat fundamental al omului fără de care omul riscă să nu mai fie om.

Noi am păstrat vechea noastră tradiție daco-orfică și a rezultat acest creștinism autohton de dimensiune cosmică nu o creștinătate a separării de natură, este această liturgie cosmică în tradiția noastră ce transpare și în arta cultă în boii lui Grigorescu și Anemonele lui Luchian în Pasărea și peștii lui Brîncuși pe care l-ați reproduș și în cartea dumneavoastră dialog cu criticul de artă francez.

În această solidarizare cu natura viața este aceea a dorinței după resurrecție a întregului cosmos.

În strățile lor de sărbătoare maramureșeni pe lingă hăinuțele și piinea pruncilor aduc spre binecuvîntarea la loc sfînt și țărilele ciinilor care apară stîna și otava mieilor și fagurul albinelor și opincile celor duși cu care transfigurate vor călca pe celălalt pămînt.

D. I. Sînt într-un tot de acord. Părea mea și a dumneavoastră este forma cea mai avansată a viețuirii în general. Este de asemenea al doilea lucru, anume Lumina înțelepciunii.

Știți înainte de a fi venit în România

am scris pentru tineri germani o poezie. La un moment dat am discutat cu o persoană despre cosmos.

Îmi face plăcere să convorbesc cu dumneavoastră despre cosmos. Asta îmi face plăcere.

Din păcate și regret foarte mult că nu am studiat mai în amănunt istoria, gîndirea, filosofia legilor, tradiția dumneavoastră. Îmi lipsesc expresiuni, dar sensul profund al tradiției dumneavoastră a ceea ce-mi spuneți nu-mi scapă.

Dar din păcate am putut observa că oameni mari politici din lume nu pot surprinde ecourile naturii, ecoul inimii ce-l produce poezia sau inima poeziei. Ei nu vor să încerce să înțeleagă adevărata dimensiune a sufletului omeneș și să educe ființa lor umană: ei vor să acumuleze armamente nucleare.

În viața noastră actuală este un dezechilibru între fizic și moral.

I. A. Noi sîntem poeți, noi oamenii inimii sîntem angajați cu toată ființa să-i convingem pe oamenii politici că există o forță modelatoare de conștiințe în Logosul poezilor adevărați că puterile omenești tînuite de inimă sînt de nedistrus și în această cămară de taină nu se poate intra cu forța fizică oricît de mare ci pe calea șoaptei cuvîntului inspirat care pătrunde deschizîndu-i-se de bunăvoie porțile inimii celuilalt.

D. I. De aceea sîntem poeți angajați, desfășurăm multe activități. În poezia amintită scrisă de mine spunem că trebuie să ne exprimăm neîncrederea față de forțele destructive și trebuie să transmitem inimii celuilalt poezia inimii noastre bune.

De-a nu îngădui animalității din om să acapareze inima lui ci de-a transmite cele înalte care să purifice specia umană.

I. A. Este minunat ce datorie măreață atrîm de scrisul nostru de viața cuvîntului nostru. Pentru că este vorba de forța iubirii pusă în mișcare de Logosul inspirat acea putere a iubirii care poate înfrîi neamurile, statonici bunătatea și nădăjduirea și pînă la urmă dăinuirea noastră și a copiilor noștri.

Există forța lacrimilor și a sufletelor. Ele vor fi ultimele, mai puternice. Iubirea e mai tare decît moartea.

D. I. Subarashi (minunat, în japoneză). Acesta este singurul adevăr perfect.

I. A. Ultimul cuvînt îl are iubirea, această floare sublimă a cosmosului, forța iubirii, a fraternității, forța lacrimilor...

D. I. Da, aceasta este cu adevărat singurul adevăr desăvîrșit. Mă bucur mult să veniți în Japonia. Mă bucur foarte mult să vă invit în Japonia.

I. A. O să fiu bucuros să vin în Japonia să vorbesc asupra jertfelor poporului nostru, despre dimensiunea cosmică a tradiției spiritualității noastre.

D. I. Sînt eu care doresc să vorbesc cu Dumneavoastră despre această viziune cosmică.

În Japonia mi-ar place la Universitatea Soka să țineți o conferință despre inima omului și inima poemului.

Avem mulți tineri dornici să audă cuvintele dumneavoastră pe această temă.

I. A. Nu sînteți obosit?

D. I. Deloc, vreau să aud cea de-a treia întrebarea legată de poezie de opera de artă.

I. A. Dumneavoastră aveți un profund înțeles față de poezia de opera de artă, ca o a treia realitate, cea spirituală. În convorbirea cu René Huyghe spuneți că poetul, pictorul „sesizează și percepe obiectul dincolo de aparențele sale”. Dincolo de ceea ce este vizibil la întîia vedere. Cred că vă referiți la cele cinci priviri, care pot fi aruncate asupra lumii obiectelor din aproape în aproape pînă la învelisul mai tainic. Vorbiți de ochiul fizic, ochiul curățat spiritual și ochiul înțelept.

(Va urma)

IOAN ALEXANDRU

P.S. Convorbirea a fost revăzută după bandă pe originalul japonez de către cunosătorul acestei limbi profesorul de japoneză Liyiu Petrina.

Ora culesului în Dobrogea

La Nazarcea, piersicii au luat-o razna...

Se spune că pământul dintre Mare și Dunăre este superb când dau în floare cașii. Când înfloresc și piersicii, lucrurile stau și mai bine. În acest an, datorită arșiței, piersicii au luat-o razna. Pomii își rabdă greu povara, așteptându-și culegă-

tori. La I.A.S. Nazarcea, de unde sînt imaginele acestui fotoreportaj, patru sori din douăsprezece s-au copt odată, belșugul dînd bătăle de cap celor ce l-au pregătit peste an. Prima dată a plouat acum o lună, pomii mulțumindu-se pînă atunci cu apa din irigații. Apa e scumpă. Oamenii, gospodari chibzuiți, și-au săpat fîntini, au realizat extinderi, au făcut racordări la sistemul de irigații și și-au pus apometre ca să plătească în consecință. Iar acum s-au îngrijit de culegători. Și aceștia sînt în primul rînd elevii. Apoi, militarii. I.A.S.-ul a încheiat contracte cu școli din Năvodari, Vaslui, Vrancea. Copiii sînt bucușori, culesul fructelor face parte din copilărie, și directorul întreprinderii, Gheorghe Nica, este de părere că cele mai bune rezultate le dau cei din clasele VIII-X. Sînt mai sprinteni și mai ușori pentru crengile fragile ale piersicilor. Pentru ca treaba să meargă mai cu spor, gazdele s-au străduit să asigure copilor și distracțiile de care au nevoie, altfel spus să le imbine utilul cu plăcutul, treaba să fie treabă, copilăria copilărie și vacanța vacanță, iar ei să mai vină și la anul: o cantină bună, dormitoare curate și spațioase, baie, televizor, programe dis-

trative, plajă, excursii etc. De partea cealaltă, copiii sînt mulțumiți și au poftă de mîncare. Cunoșc temeinic vorba potrivit căreia țărani sînt niște oameni care îi ajută pe studenți și elevi la stringerea recoltei și, astfel pregătiți, își împlinesc sîrguincioși cele propuse, o dovadă în acest sens fiind și întrecerea la numărul de căldări pe cap de elev. Facem o paranteză ca să arătăm că fiecare școală s-a străduit să-i trimită aici pe cei mai harnici din pornirea firească de a nu se face de ris, chestiune care i-a pus încă o dată la punct pe cei leneși, rămași acasă să-și vadă de ale lor, nestingheriți. Să revenim. Un campion al culesului este Ion Arteni, un puști din Văleni de Vaslui, căruia în afară de căfăratul în copaci, îi mai plac fotbalul și cartea *Cei trei mușchetari*. Neluțu, numit de colegi și Socrates după numele celebrului mijlocăș brazilian, pe care îl admiră, alături de Balaci, umple într-o zi cam 70 de găleți. Dintre eleve, Elena Mirea, o fată nostimă și ambițioasă de la Liceul industrial de chimie din Năvodari, care ține morțiș să intre și în **Topul preferințelor** organizat de revista noastră, și pe care într-o poză o vedeți în fruntea unui șir, strînge de la o vreme cam 22-25 de căldări pe zi. Copiii culeg cu pricepere fructele, le sortează expert, astfel încît roadele de la I.A.S. Nazarcea ajung la piață frumoase cum sînt și la fermă. Într-un an, pleacă de la fermele întreprinderii spre piețele județului, ale țării sau la export peste 6000 tone de piersici, care fac parte dintr-un total de 30000 tone produse horticoale.

Aici, unde se află una dintre cele mai mari și mai spectaculoase plantații de cais din România, motiv pentru care I.A.S. Nazarcea a și organizat **Simpozionul internațional al caisului pe 1982**, la care au participat 25 de țări, elevii și, la alte ferme, militarii s-au întîlnit ca întotdeauna la ora culesului, dintr-un adînc respect pentru roadele pămîntului, dintr-o profundă solidaritate cu gospodarii livezilor.

RĂZVAN BĂRBULESCU
Fotografii de **P. FORIN**

...iar la Cernavodă, cașii au întrecut așteptările

— Tovarășe Gheorghe Georgescu, de șase-șapte ani sînteți directorul unuia din cele mai mari I.A.S.-uri din țară, I.A.S. Cernavodă. Ca să intrăm în subiect. Cum a fost anul acesta?

— Capricios. O iarnă cu foarte mari variații de temperatură. Au fost zile chiar și cu plus 18 grade, ca apoi totul să scadă pînă la 14-16 grade sub zero. Primăvara a fost cu vînturi puternice și fără precipitații. Chiar și vara a debutat printr-o mare lipsă de apă. La mijlocul lunii trecute parcă se despicase întregul cer. A plouat de nu mai știam cum ne cheamă. Dar sistemul de irigații a funcționat fără greșală. Și recoltele au fost mulțumitoare. În cultura mare ne-am apropiat de cantitățile planificate. La fructe s-a încercat o premieră. Este vorba de irigarea pe suprafață mare (153 de hectare) a livezilor, prin picurare. Este vorba, cu alte cuvinte, de aducerea apei exact la rădăcina pomilor. Avantajul? Apă permanentă și fără nici un fel de risipă. Datorită acestui fapt rezultatele n-au întîrziat să apară. Așa sînd lucrurile la case cantitățile obținute au în-

trecut așteptările. Acum așteptăm nucul...

— Cum mai stați cu pepiniera de nuc?

— Bine. Asigurăm material săditor pentru a satisface toate cerințele. Dacă se merge pînă la Ostrov se va vedea că pe toată porțiunea drumului sînt plantați nucii care, datorită climei, dau foarte bune rezultate. Încet și cu răbdare nucul, pierdut, uitat și neglijat de noi, reintră, aici în județul nostru, în toate drepturile sale...

— De ce spuneți că în momentul de față vă pregătiți pentru marea campanie?

— Este vorba de culesul strugurilor. Exact pe 19 iulie am început culesul perlei. Piața litoralului a și fost invadată, să spunem așa, cu strugurii Cernavodel. Este o coacere mai rapidă față de ceilalți ani...

— Este o coacere mai rapidă și față de alte locuri din țară.

— Așa stau lucrurile. Și știți de ce? Dunărea și pe viitor canalul lucrează, în această zonă, ca mare oglindă. Apa ne ajută și de data aceasta. Coacerea aici este mult mai rapidă. Dar în cele 11 fer-

me viticole avem mai toate varietățile care se cultivă în țara noastră. Așa sînd lucrurile această campanie a strugurilor ne duce pînă la sfîrșitul lunii octombrie. Noi sîntem pregătiți și așteptăm declanșarea în plin a campaniei. Lucrăm la amenajarea de noi spații de cazare pentru muncitorii care vor veni în campanie să ne ajute...

— Fiindcă a venit vorba de acești oameni ai Cernavodei: cîți muncitori numără I.A.S.-ul?

— În total și muncitorii de bază peste 1500. Dintre aceștia 200 de mecanizatori, în personalul T.E.S.A. sînt 56 dintre care 21 de specialiști. În campania strugurilor numărul muncitorilor ajunge la aproape 6000. Așa sînd lucrurile, este clar pentru toată lumea că pentru noi, cei de aici, apar foarte multe probleme pe care trebuie să le rezolvăm cu calm și cu răbdare. Trebuie ca toată lumea care vine să ne ajute la culesul strugurilor să fie mulțumită. Noi îi tratăm ca pe niște adevărați musafiri.

— Tot în revista Flacăra, acum cîțiva ani, s-a scris că aici se culegeau în fiecare zi, în virf de campanie, peste un milion de kilograme de struguri...

— Da. Așa stau lucrurile. Această cifră chiar a și fost depășită. Anul acesta, fiindcă este, după toate calculele, un an bun al strugurilor, ne așteptăm să depășim cifrele care au fost obținute anul trecut. O să mă întrebați cît s-a obținut la ultima campanie. La struguri de vin peste 15000 de kilograme la hectar iar la cei de masă s-au depășit 17000. Așa sînd lucrurile ne-am pregătit din toate punctele de vedere. Stația de vinificație așteaptă vinul, iar stațiile de depozitare, lădițele, utilajele de transport și chiar vagoanele așteaptă ca strugurii din Cernavodă să cucerească, ea și în ceilalți ani, multe țări ale Europei. Pentru aceasta avem o singură rugăminte: ceilalți factori să răspundă cu toată promptitudinea fiindcă noi, în campanie, trebuie să ne ocupăm de struguri și nicidecum de tot felul de forme birocratice. Stugurii cînd sînt culeși nu așteaptă pe nimeni. Ei se grăbesc să ajungă cît mai curînd pe masa consumatorilor.

SORIN POSTOLACHE

Flacăra, Redacția, București, Piața Ștefănești 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu - 26 00, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban - 21 30); audiențe - 25 58; sector știință istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam - 25 66); secția urgențe, cenoacu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoiaia, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan - 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera - 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Drăgomer, Dumitru Graur - 21 23, Mircea Popp - 25 69, 20 72, Vasile Măneac - 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu - 20 36); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Ștefănești”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU